Ali Faruk Biser

ČOVJEK KOJI JE UJEO PSA

www.digitalne-knjige.com

Ali Faruk Biser

ČOVJEK KOJI JE UJEO PSA

2019.godine

Ali Faruk BISER:
ČOVJEK KOJI JE UJEO PSA

Recenzenti:

Esad Bajtal
Sead BEGOVIĆ

Lektorica:

Aida

Lektorica:

Lektorica: Aida Kršo

Dizajn:

Esma SMAJLOVIĆ, akademska slikarica, naslovna strana

Morten FAUSKO ilustracije.

© Copyright Ali Faruk Biser. Sva prava pridržana.
Ni jedan dio ove knjige ne smije se reproducirati u bilo kom obliku ili na bilo koji način uklopiti u drugi rad, prenijeti u bilo koju formu: bez pismenog odobrenja autora, uvažavajući sva autorska prava.

"Da bi zlo trijumfovalo jedino je potrebno da dobri ljudi ne čine ništa." Edmund Bruke.

Da bi se sačuvala i izrazila sloboda, u ratu i u uslovima kada je ugrožena, postoje četiri zapovjedi koje navodi Albert Camus: Lucidnost, odbijanje, ironija i ustrajnost.

Lucidnost koja pretpostavlja otpor mržnji. Odbijanje da prihvatiš glupost. Ironija kao oružje protiv moćnika i istrajnost koja podrazumijeva uporan rad i borbu

Pripremio: Ali Faruk Biser

Uredio i obradio: Nenad Grbac

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

BOSNAEXPRESS

Svaki voz ima kočničare,
mašinovođu, konduktere i putnike,
tako i Bosnaexpress naprijed juri
cilju svome da požuri.

I juri voz naprijed skroz
da neko kupi najnoviji loz,
a neko opet ispočetka
šefu svome cipele četka.

Nije problem što je tako
što neko je pjev'o dok sam plak'o,
a drugi iz daljine vik'o:
Juriš, jarane, tako si svik'o!

Samo me jedno sada muči
hoće li ostat' na mojoj duši,
ko kočnicu vuče kad stanica nije,
kad voz brzinom najvišom bije?

Ako već moram da usporim
na novom mjestu život da stvorim,
kočničar ko je mojih snova
to moram vidjet' iznova.

Možda je vrijeme baš sada
kad svjetlost sa vana u tunel pada,
dok sam u vozu i dok snim
snove svoje da razbistrim.

Tako ću sada dok voz ide,
dok putnici i osoblje se vide,
razotkriti ko kočnicu stišće,

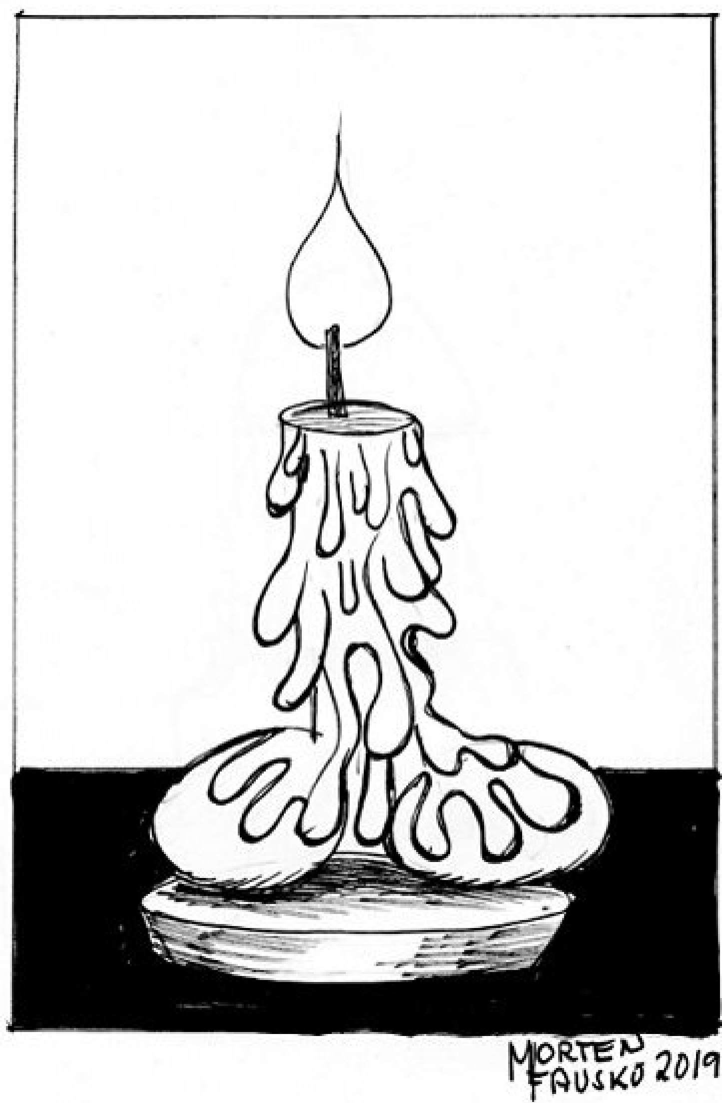
jer tako silno točkovi pišće.

Vozovođa vjerovatno nije,
a ko drugi
to učiniti smije
kad vrijeme za stajanje nije?

Oni u vozu to dobro znaju
ali svi istom cilju hitaju,
te ću ih pogledat' i odmah reći
ko šta u svojoj ima vreći.

Jedno je sigurno, a već tada
od moga pogleda neko će da strada,
a drugi će opet da zažmuri
a vozit' naprijed nastavit' da juri.

(Napisano u vrijeme rata u BiH.
Iz knjige „Pjeva krvava Bosna",
str. 30 godina 1994.)

MORTEN FAUSKO 2019

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

PROLOG DVORSKE LUDE

Igra Cap Carap

Možda bih mogao prevariti Vas ali ne mogu prevariti sebe.

Vi možda i ne primjećujete da su vam ukrali osmijeh i priče o sporednim stvarima. Ustvari, da li nam naš ego dozvoljava da shvatimo da su te sporedne stvari jedan dio našeg identiteta.

Nekada davno Gospođa Laž ovladala je svijetom, a nekada davno neko je napisao: "Nije problem što ste me vi slagali, već što vam više nikad neću moći povjerovati". Kažu da je ta misao prosvijetlila ljude. Možda mi ta misao pomogne da vratim osmijeh i posvetim se sporednim stvarima.

Na um mi skoči pitanje: da li vjerujem sebi i uopšte čemu vjera, i odgovor doletje: "Vjera poziva dušu da pođe dalje no što može vidjeti.

"William Clarke

A onda još jedna:"Kad izađemo pred Boga, upitat će nas; "Gdje su ti rane?" Ako odgovorimo; "Nemam rana.", Bog će nas upitati: "Zar nisi naišao ni na što vrijedno borbe?"

Allan Boesak

I tako misli lutaju dok rane peku i stvaraju bol .

„Bol treba pretvoriti u nešto drugo jer onda bol nije bol, nego nešto drugo." Kažem sam sebi i pokušavam si objasniti nešto što se i golim okom vidi a dušom osjeti, ako nisi slijep kod očiju i gluh kod ušiju... I počinjem...

U tome mi pomaže razumijevanje igre Cap-carap. Inače ova igra je stara koliko privatno vlasništvo, ratovi, dakle, koliko i čovjek, a nije nepoznata i u društvenom i državnom vlasništvu. Inače, u posljednje vrijeme svoje dobre rezultate pokazala je u Grčkoj, Španiji, Iraku, Afganistanu i drugim zemljama, a velike rezultate postiže i na Balkanskim prostorima.

Moderni naziv igre na Balkanu je: "Ko jami jami", a skraćeno je IMT (Ima li mene tu. Kao i svaka igra ona ima svoja pravila. Pravila su da nema poravila i da se, ako postoje pravila, krše uz obrazloženje da je pravilo tu da se krši. Vrijednosti su postavljene kao i svaki vrijednosni sistem. Postoji sveto koje nema svoj vrijednosni par, a to sveto je novac. Niži vrijednosni par *dobro* i *loš* podređeno je svetoj vrijednosti. Dobro je ono što opravdava svetost, to jest gospod Novac. U posljednje vrijeme to je pojam penge. Za ostvarivanje cilja koriste se pojmovi u ime kojih se radi a to su: demokratija, prvobitna akumulacija kapitala, narod, nacija, država, autentičan predstavnik (autentikus), legitimnost, legalnost itd.

Ono što je zabranjeno u ovoj igri su pojmovi: moral, sreća i slično. O etici je dozvoljeno govoriti samo u teorijskom smislu jer ona nije bitna u demokratiji i sl.

Sredstva kojim se igra ova igra su laž, informacija kao propaganda i raspodjela igrača kao navijača i istovremeno učesnika u igri. Vrijeme koje je potrebno da navijači shvate da su oni igrači u igri je dovoljno da oni koji vode igru zauzmu čvrste pozicije. Kako se igra dalje odvija teško je predvidjeti, ali je potrebno dosta vremena da navijači postave svoja pravila. Inače skračenica IMT (ima li mene tu?) za većinu ili, bolje reći, za navijače, ima značenje da ih nema - ni tamo ni ovamo.

Stil, način pisanja, u ovoj knjizi je Čovjek ili pisac sam po sebi, kako je u tom smislu rekao jedan teoretičar stila. Lucidnost, odbijanje, ironija i ustrajnost, pravila novinarstva koja je nametnuo Albert

Kami 1939. ovdje se ne poštuju niti priznaju. Jer ko bi se tako nešto usudio primjenjivati kada se govori o našim vođama i našoj etičnosti

Neki su tvrdili da: „Opasno je biti iskren, ako ujedno nisi glup." Pisac, da se ne bi doveo u opasnost i da bi izbjegao sudbinu nekih prethodnika, boraca za istinu, našu najsporedniju stvar, proglašava se glupim i ludim, jer šta je danas normalno? Namjera pisca je da tvrdi da je individualna svijest iznad svih dogmi, nešto slično kao reformator Džon Frit 1533.,ili još ranije Sokrat uz dodatak tvrdnje - PISAC je GLUP i LUD. Ta tvrdnja o gluposti i ludosti će piscu pomoći da izbjegne lomaču. Na taj način neće se zamjeriti onima koji kroz historiju nose maske da bi sakrili lice, parfemišu se da se ne osjeti njihov smrad, šminkaju lice da se ne vidi grozota njihovih izgleda itd.

Nije li M. Hajdeger (M. Heidegger), jedan od najvećih filozofa, pristavši da bude rektor Hitlerovog univerziteta rekao studentima: *„Gospodo studenti, niste došli na univerzitet da razmišljate, za vas misli Hitler".* I tako ja naučih da filozofija kao ljubav prema razmišljanju nije moja stvar, nego mojih vođa.

Pa zbog toga ću slijedeći Sokrata, pitati se: „Šta je život ako ga ne istražujemo"?

Pisac smatra i da je apsolutna istina također opasna, jer bi dolazilo do rata u brakovima, djeca bi bila zbunjena, a političari bi stvorili haos u narodu itd. Nisu li raniji kraljevi davali eskluzivno pravo na istinu jedino dvorskim ludama. Zato pisac smatra sebe dvorskom ludom na svom poslu. Dvorska luda je znala dozirati istinu kao i kisik koji prisutni ne smiju da previše udišu. Previše udisanje kisika je opasno i može da onesvijesti i stvori probleme kod čovjeka koji nije navikao na tolike količine.

A sada postepeno dišite. Koncentrišite se i odredite granice količine kisika koje smiju doći do mozga. Udahnite i izdahnite, udahnite i izdahnite i nemojte to da zaboravite raditi tokom cijelog čitanja

knjige. Jer u slučaju da zaboravite disati, morat ćete početi pisati nekrolog na svojoj dženazi. I na kraju jedan moto koji je bio i moto piščeve predstave za koju je tekst lično napisao i režirao u Norveškoj, a zvala se „Ko si ti".

Moto glasi: „Niko nije slijep kao onaj ko ne želi da vidi niti je iko gluh kao onaj ko ne želi da čuje".

U nadi da ćete preživjeti, vaš PISAC - ALI, koji smatra da je ljudsko pravo da se bori i da u toj borbi zadobija rane. Ali, kome pokušavaju uskratiti ljudsko pravo na samoodbranu, pravo na borbu za svoju zemlju, svoj identitet i narod kojem pripada. Ali kome su u ratu nametnuli neki mir i pokušali ga ubijediti da nije gubitnik. Ali kojem pričaju o tri vrste prava - pravo na pravdu, istinu i reparaciju. Ali koji poslije rata dobija naziv IZBJEGLICA i pokušava prvo dokazati da je čovjek. Ali koji nikako da shvati da možeš saditi u proljeće paprike, a u jesen očekivat krompir. Ali, koji ne razumije zašto u civilizovanom svijetu su ljubomorni što se on zove Ali. Ali i mnogo toga, ali... ali...

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

"KATOPRIKA"

Heureka

Prevrt'o se Arhimed u grobu i od prevrtanja pomjeri se poklopac, a on nešto razmisli da izađe i provjeri kako njegovi zakoni funkcionišu na zemlji.

Pošto mu je Grčka prva, pogleda i vidi da li njegovi zakoni funkcionišu: „Tijelo uronjeno u tekućinu lakše je za težinu istisnute tekućine." Pogleda kako to funkcioniše u Grčkoj. Koliko tajkuni uz pomoć međunarodnih stručnjaka istisnuše iz naroda, toliko su narod i država lakši.

Krene on dalje na Balkan i pravac u Bosnu i Hercegovinu. Šet'o on čaršijom i posmatr'o. Narod kopa po kontejnerima, a s druge strane političari i tajkuni u vilama. Šeta on tako pored jedne vile, kad zlatna vrata na vili. Razmišlja on da li su vrata od čistog zlata i prisjeti se kako je otkrio da kruna od lovorovog vijenca napravljena za kralja Hierona II nije od čistog zlata. Razmišlja on kako da provjeri čistotu vrata i prisjeti se svoje rasprave O plutajućem tijelu gdje masa istisnute tečnosti proporcionalna njenom obimu. Konta on konta i skonta da se više ne mora kupat' u kadi nego mora utisnut' glavu u kontejner te skonta: Glava utisnuta u kontejener proporcionalna je zlatnim vratima.

Vidi on da narod primjenjuje njegove zakone pa onda pređe na zakon poluge i hidraulike. Skonta da političar na jednoj strani poluge može da digne svoje familije bukadar na drugoj strani. A onda skonta da je približno odredio broj *pi* (3,14) i da tu nije upravu nego je broj *pi* sada 100

Šeta on tako kad vidi ljudi preplavili ulice. Pita on šta se dešava kad mu rekoše da su to demonstracije. „Ah", kaže on, „fino, jel' demonstrirati znači prikazati. Jel' to oni iz kontejnera prikazuju moj

zakon da ' Na zaronjeno tijelo djeluje hidrostatički pritisak u svim pravcima. Sa porastom dubine on je sve veći".

Pogleda ga jedan šta priča pa reče: „Daj, ne baljezgaj stari! Ovo ti je demokratija i mi ti sad iskazujemo svoja demokratska prava". Dok oni pričaju, a nešto planu, gori. Pita ga Arhimed: „Šta je to?" On kaže: „Neki rušioci i vandali udaraju na ustavni poredak i koriste nas".

Gleda to Arhimed pa mu reče: „Znaš li ti da se konkavnim ogledalima mogu zapaliti predmeti. Možda su to konkavna ogledala uradila?"

„Daj, ba, ne pričaj gluposti stari. Da nisi iz ludnice Jagomir?"

„Nisam, ja sam ti iz Sirakuze, onaj što je napiso ono djelo „Katoptrika" pa imaju tu oni zakoni koji kažu: "Slika u ravnom ogledalu jednaka predmetu i u konkavnim i konveksnim ogledalima. Veličina lika je različita i sad ta neka ogledala mogu zapalit' predmet."

„Stan', ba", reče ovaj i malo se zamisli: „Da ti nisi Arhimed?"

„Jesam"- odgovri Arhimed.

Demonstrant ga zagli i poče ljubiti. - Pa, bolan, to si ti?! Pa moj djed ti je slao poruke da je Evropa spavala šest vijekova dok su tvoju slavu nosili dalje Arapi i Perzijanci u islamskom razdoblju; Isak ibn Hunan, prevodilac Arhimedova remek djela „O lopti i valjku", Tabit Ibn Kuran, prevodilac spisa Mjerenje kruga, zatim Almohtaso abil Hasan, al - Džalil as Sijzi, al - Kuhi, al-Mahani, al-Biruni, a posebno Omar Hajam, pozati pjesnik Rubaija, te najveći iranski matematičar Al-Hvarizmi. Ma ja ba čit u Wikiperdiji, i baš vako piše. Ma evo sad kod nas dolaze i Arapi i Evropa i Amerika i svi ba. Nego hajmo na kahvu.

I odoše njih dvojica na kahvu i započeše eglen.

Demonstrant prvi reče : „Ja sam ti, ba, otvorio grob da izađeš, nešto me svrbili tvoji zakoni da *a) Ako je gustina tijela veća od gustine fluida, tijelo tone. b) K ada je gustina tijela manja od gustine fluida, tijelo pliva. c) A ko su gustine tijela i fluida jednake, tijelo slobodno lebdi* pa ti ja htio da poletim. Kont'o sam ti ja da poletim preko one tvoje poluge i skontam tako je najbolje. Malo sam ti razmišlj'o da je bolje da tebe pitam, zato sam ti otvorio grob.

Arhimed ga pogleda pa reče: „Ovo ti je novo vrijeme. Imate nitroglicerin. Pojedeš ga i letiš. U moje vrijeme bili su građani i robovi. Kad bi nešto htjeli zapalit' mi bismo koristoli ogledala. Danas taj nitroglicerin čini čuda, kad ga popiješ ti letiš. Danas, nemate građana nego Srbe, Hrvate, Bošnjake i ostale, a pravo da ti rečem razlika je u godinama. Drugo, mi smo robove morali hranit' i naći im smještaj, a ovi danas ništa ne daju onim koji se zovu radnici. Čujem da plate ne primaju nego čuvaju pos'o.

Mnogo je vijekova prošlo samo što su moji zakoni ostali važeći, a ostalo se sve promijenilo."

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

AUTENTIKUS NACIONALIS

Logika vodi od tačke A do tačke B, a mašta gdje god želiš - reče Ajnštajn i uputi me da se raspitam o autentikusu nacionalisu.

Nakon upotrebe pojma *autentican* od strane nekih političara, odlučio sam pitati paramecijuma, dinosaurusa, Darvina, Heraklita, Ajnštajna i ine druge šta je to autentičan

U razgovoru sa paramecijumom od koga počinje autentičnost kao pojam saznao sam da prvi autentičan Hrvat, Srbin i Bošnjak, Nijemac, Norvežanin, Holandžanin itd zvani *paramecijum autentukus* je jednoćelijski organizam sa sposobnošću igranja igre cap-carap. Njihovi nazivi na svjetskom nivou su Nata Njahu, Džo što Buši ili Klin to Radi, a nasljednik je njima Obmana. A onda i Trampa pamati za idiotizam. Tako daleko prostorno, a vrlo im je blizak čudne Pu Ti. Na Balkanu je situacija mnogo komplikovanija jer mačke igraju dok mišev kolo vode. Jedno je sigurno da pojam autentičan polazi od pojma autentikus što će reći auto, tenk, top i sl. Jer samo rat iznjedri ovakve umove. Ako se tome pridodaju razni havazi slika je potpunija.

Dinosarus kao primjerak koji je u najvećoj mjeri zadržao autentikus, objasnio mi je da je njegova kultura zadata riječ (u prijevodu tal), koja je vrjednija od zakona i od ustava . Ta se kultura naziva Al Ka fone, a prisutna je u vrhu politikus strankusa koja se kao šuga širi na državus politikus.

Tu je bitna uloga ovnova. Ovce imaju ulogu ovaca, tj da daju vunu, tj da bi se mogle šišati. Jer kada ovcama nestane vune, dere im se koža. Jer domaće ovce žive u stadima, a divlje u krdima i stvorene su da daju vunu kako bi se mogle šišati.

Darvin, koji mi neki dan navratio na kahvu, ispriča da u razvoju vrsta neke se bilološki razvijaju, a duhovno ostaju na nižem nivou pa nastaju dinosaurusi.

Kada je Heraklit čuo za to obajšnjenje uzviknuo je *panta rei* - sve teče sve se kreće. I tako je otkrio ovu rečenicu. Dakle, Darvin je pomogao Heraklitu, malo nešto historijski ne štima, ali ako štimaju autentični onda sigurno i ovo štima. Sve se može uštimat, a najviše mrtvaci. Posebno oni koji umru prije smrti.

Panta koji nas posmatrao sa strane poče da reži. Svi smo bili uplašeni i krenuli u narod da tražimo autentične. Pošto je osnov autentičnosti igra cap-carap pitali smo ljude znaju li igrati tu igru. U čudu su nas samo gledali, a onda najednom naleti Ajnštajn. On objasni da je to igra u kojoj su čelije jednoćelijskog organizma karte sa kojima igra autentuikus. Ne bi mi jasno kako ćelije jednoćelijskog organizma pa upitah Ajnštajna da mi to obajsni. On se nasmija i izusti svoju poznatu misao: Logika te vodi od tačke A do tačke B a mašta gdje god želiš. Počeh da logično mislim o svom stomaku i identitetu pa me uhvati strah zvani autenticus . Tad razmislih malo, kome da vjerujem, svojim očima ili ušima i sjetih se priče mog prijatelja koji mi je objašnjavao stvarnost.

A priča ide ovako. Došao muž kući i zatekao ženu u krevetu sa drugim. Taj drugi pokupi stvari i onako glologuz istrči, a žena priđe mužu poljubi ga pitavši:

- *Mužiću, kako si?*

Muž odmah reče:

- *Šta ja to vidjeh ženo?*

A žena k'o iz topa odgovori:

- Bio komšija, treb'o nekih sitnica, nije imo, i ja mu dala

Muž poprijeko pogleda ženu pa dodade:

- Ma šta ja to vidjeh svojim očima njega skroz golog?!

Žena odmah se nakači grleči ga i ljubeći:

- Mužiću dragi. Ma nije tako kako si vidio. A vjeruješ li ti meni ili svojim očima?

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

SITAN ŠIĆAR

(Objavljena u ratu)

Bijaše to vakat, i to kakav vakat, za crna obraza i loša insana. Na dunjaluk se srušiše svi šejtani da ga unište. Zemlja poče da podrhtava, udariše gromovi, zasijaše munje, insani počeše lutati po zemlji, a oluje zatalasaše što se zatalasat dalo. Neki od insana shvatiše šta je zadesilo dunjaluk, te požuriše da sačuvaju toprak, ognjište ili pak vatreni hranokuh trudeći se da obezbijede sklonište od nevremena.

Ali, bijaše insana koji ništa od toga ne htjedoše, i toliko se u tome izgubiše da ni ime svoje ne znadoše. Lutali su po dunjaluku i nevremenu pecajući ribu i tako preživljavajući. Od silna hodanja po nevremenu obrazi im pocrvenješe. A pošto su ribu pecali i od nje živjeli - pecarošima ih prozvaše.

Prodavao tako pecaroš ribu, kad mu priđe jedan domaćin:

- Hoćeš li mi prodat' parče svoje zemlje? Dobro ću ti platit'. A i kuću ću ti napravit', pa ću i tebe zaposlit' te ćeš tako još nešto zaradit'.

- Pecaroš pogleda ispod oka domaćina, te na njegovu licu vidje kako bi to bilo unosnije od pecanja i, htjevši da izvidi koliko može izvući, reče:

- Šta praviš kuću kad će ti je nevrijeme srušit? Sad se kuća ne pravi, već kad se stiša vrijeme.

- Kuća se sad pravi - reče domaćin i nastavi: Sad se nalazi plac i udaraju temelji. Kad se zaposjednu placevi, nemaš gdje kuću pravit'. A ako je praviš od čvrsta materijala, onda je ni nevrijeme ni bilo šta neće srušiti.

Sluša pecaroš domaćina, te pomisli da bi on možda kuću trebao praviti, ali mu kroz glavu prođe da bi ovako mogao više ušićarit',a kad se vrijeme smiri - kod svojih ili negdje se privalit',te onda kuću pravit'. Sve to on prevrće u glavi, a ispred očiju mu prolijeće račun koliko može ušićarit'. Konta on konta, te će domaćinu:

- Bez moje pomoći i prešutne saglasnosti, teško ćes to napravit'.Onda, ja ne mogu istovremeno svoj toprak oćuvati i dom sagradit'. No, za toprak, manje ili više, nabaviću ognjište ili vatreni hranokuh. U svemu tome nešto moram usićarit'. Pa neka moj šićar bude dvanest teferića i četiri akšamluka.

- Puno je novaca, ali je cijena mala - reće domaćin i dodade: -Pos'o je pogođen. Sutra krećemo radit'.-Zatim se okrenu i pođe mrmljajući: - Sitan šićar za sitna insana.

Tako je pecaroš počeo pomagati domaćinu da sagradi dom. Radio je od jutra do sutra. Po nevremenu je lutao od topraka do ognjišta i obratno, pomažući domaćinu da sagradi kuću. Sakupljajući materijal, razrušio je i svoj toprak. Usljed silnih vjetrova i nevremena obraz mu je još više pocrnio. Domaćin je sagradio dom, isplatio pecaroša, a i nevrijeme je prestalo.

Prošlo je izvijesno vrijeme i došao vakat da se i pecaroš negdje skrasi. Konto on gdje će, pa veli da je najbolje da ode kod svojih. Tako ti on - pravac kod rođaka što je u nevakat toprak sačuvao i kuću napravio. Pokuca na vrata i veli:

- Kako si mi rođo?

Na vratima se pojavi snažan, krupan čovjek ,ali bijel k'o da nikada dana nije vidio, te upita pecaroša:

- Ko si ti?

-Tvoj rođo! Kako me ne prepoznaješ?

- Može bit', a može i ne bit' - reče domaćin koji je izašao na vrata i nastavi:

- Kako ćeš mi bit' rođo kad su moji svi bijeli, a gledaj svoj obraz! Sav je crn k'o ugalj. I nemoj sprdnje sa mojima. Ti pripadaš nekoj drugoj sorti. Kuš iz avlije!

Pecaroš blehnu,jer mu ništa ne bi jasno, ali vidjevši da ovaj to ozbiljno - pokupi se i ode. Razmišljao je gdje će, i napokon se zaputi onom domaćinu kom je pomogao da napravi kuću. Pokuca on na vrata, a domaćin izađe, pa odmah s vrata reče:

- Šta je? Šta hoćeš?

- Pecaroš se zbuni, pogleda ga, te jedva izusti:

- Mislio sam... ovaj ... znaš u kakvoj sam situaciji ... ovaj ... mislio sam ... da ti...

- Nisi dobro mislio. A nisi ni na vrijeme mislio. Ako si ti onaj, a čini mi se da jesi, samo ti je obraz malo više pocrnio, koliko se sjećam - onda si nešto ušićario. Jesam li te isplatio?

- Jesi!? - odgovori pecaroš.

- Jesil l' ušićario?

Pecaroš ga pogleda, ali ne znade da odgovori.

-Jesi. Šta si blehno? - nastavi domaćin dodavši: - Ali, sitan sićar za sitna insana. Idi sada svojima.

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

JUSUF TRAKTORISTA ILI TERORISTA

Protjeran Jusuf sa svog ognjišta i izbjegne u inostranstvo. Kad zovu ga u opštinu da ga registruju.

Došao on u kancelariju i pitaju ga:

„Kako se zoveš?"

Kaže on :"Jusuf ."

Gledam on šta piše onaj iz kancelarije kad vidi onaj piše Josof.

Kažem njemu Jusuf

„Ja nisam Josof, ja sam Jusuf."

A službenik će njemu:

„ Onda se to onda piše ovako a kaže onako ."

Vidi Jusuf odmah da to nije kao kod njeg u Bosni gdje je pravilo. Kako kažeš tako i pišeš. A ovdje nije to tako. Razmišlja Jusuf . Ovdje pišeš jedno, a drugo govoriš. Šutim Jusuf i misli u sebi.

„Idemo dalje. Nek me zove i piše kako god hoće samo da me ne udara ."

Pita ga službenik šta je radio usvojoj zemlji, a on kaže:

- Imo sam ti ja zemlje i or'o je. Imućan sam ti ja bio seljak pa sam imo i traktor.

Pitaju ga ima li vozačku za traktor, a on ih pogleda ispod oka pa reče:

- Jel' se ti to zezaš? Šta će mi vozačka po njivi?

Previdilac koji je bio sa njim reče mu da je ovo država zakona i pravila pa da mora imati vozačku.

Jusuf pogleda prevodioca ispod oka i reče:

- Ja sam traktorista, pa vi to gledajte kako hoćete. I de im prevedi ovo. Što ja moram sve da dokazujem da sam traktorista. Ako je pravna država niko nije lopov dok se ne dokaže suprotno. E, hajmo postavit ovako. Ja sam traktorista dok se ne dokaže suprotno.

Prevodilac se našo u dilemi da li da to prevede ili ne i dok je razmišljo službenik ga upita:

- Je li Jusuf terorista?

Prevodilac se odmah trgnu pa objasni.

- Na njihovom jeziku se kaže da kada voziš poljoprivrednu mašinu kojom oreš zemlju da si traktorista a to nema veze sa teroristom.

Prevodilac zastade a zatim reče Jusufu.

- Nemoj govorit traktorista to njima zvući kao terorista. Reci vozač poljoprivredne mašine.

Jusuf se nasmija i kroz smijeh izusti:

Nemoj ovo nemoj ono. A oni mogu što hoće. Jusuf je terorista a drugi nisu. Sjećaš se ba onog Nikoletine Ćopićevog. Kaže karakterima ćemo orati njive. I vidiš došlo takvo vrijeme. Oni što imaju vozačke uzoraše našu zemlju svojim karakterima da od prinosa što nam dade zemlja stomaci nam se odvikli hrane. Pa nam

izgleda ništa i ne treba. Nego, prevedi ti njemu ovo. Jusuf kaže da jest terorista ako oni tvrde. Oni mene napadnu i ja treba da se branim. E ja nemam namjeru dokazivat gluposti što god kome na um padne. Nek oni dokažu da sam ja terorista a ne traktorista.

Opet se prevodilac našo u problemu kako da to prevede a da iskaže smisao a ne prevodi rečenice te prevede samo da Jusuf kaže da nije terorista. Jusuf vidje da on prevede nešto kratko pa reče.

Sad prevedi riječ po riječ. Ja sam traktorista i ponosan sam. A Zašto sam ponosan?

Dok je Jusuf govorio prevodilac je prevodio.

Traktorista je bio i predsjednik Amerike. Čini mi se da sam ga na jednoj slici vidio sa traktorom. Dakle biti traktorista je velika stvar. On je bio predsjednik i sigurno je imo vozačku i nije mor'o ništa dokazivat'. On ore po svijetu gdje god hoće a ja samo u svojoj njivi. I sad ja moram dokazivat da sam traktorista. A trebam dokazati i da nisam terorista. E, oni mene dovedoše u dilemu. Više ne znam jesam li traktorista ili terorista.

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

ČOVJEK KOJI JE UJEO PSA

(objavljeno u ratu)

Danas je normalno sresti prolupana čovjeka. »Kako izgleda prolupan čovjek» , pitam se ja i tražim prolupana čovjeka da ga opišem. Spremim se i krenem u čaršiju.Taman da obujem cipele, a misao mi uleti u glavu. - E, jesam mahnit čovjek! - uzviknem i lupim se šakom po čelu tako jako da odzvoni. - Šta ga imam tražiti kad sjedi kod mene u kući? (Nikog u njoj nema sem mene).

Fino se vratim u sobu i legnem ... Počnem da razmišljam. «E, baš sam prolup' o. Nije moje da razmišljam, a naročito ne ovako», kažem sam sebi, obućem se i krenem u čaršiju.

Šetam ja čaršijom, a čarsija k'o čaršija. Puna novinara. Inače, ovo je čaršija sa najviše novinara, a najmanje novina, i s najvećom informativnom blokadom. A šta ćes? Čarsija k' o čaršija. I tako ja šetam i koga ću sresti - nego novinara? A novinar k'o novinar : odmah na šerbe i kahvu i započesmo eglen.

On ti meni o tešku životu novinara u ovo vrijeme ratno,i kako je on iš'o u školu za tog novinara. Vidim ja da imam posla sa pametnim čovjekom, pa rekoh daj da nešto naučim. Upitam ga šta je to demokratija kod njih u novinama, a on ti odmah nešto k'o duboko pametno - zavergla. Vergla on vergla; sve ono iz školskih skripti, pa vergla li, vergla.

- Obustavi! - viknem ja njemu kad je prekardašio. Dok god se u tim vašim novinama bude pisalo šta je kod komšije, pa tek onda šta je kod tebe, nema tu demokratije. To ti piše, samo malo drukčije, u knjigama iz historije novinarstva. Problem je što si ti čitao skripte, a ne knjige, i stoga nije ni čudo što prave novine i pišu ljudi koji, po tebi, nisu novinari.

Ne bi njemu drago što baš nije previše pametan ispao, pa reče kako nije vijest to da je pas ujeo čovjeka, već je vijest da je čovjek ujeo psa.

- E, pa, kad je tako - velim ja - reci mi: što vi pričate i pišete da je palo toliko i toliko granata. Rat, a vi pišete da ljudi pucaju jedni na druge. Pa neće se valjda gađati bombonima?! Znači da to što vi pišete nisu vijesti!

Razvalismo mi svađu oko toga, a on samo viče da je novinar. Pa kažem mu ja da ne branim da je novinar i da su i oni ljudi, a on opet vergla l', vergla. Toliko me iznervirao da htjedoh da ga ujedem, a baš tada prođe čovjek u finu autu ispred kafane. Čaršija priča da je to auto poslao neko iz Njemačke za ranjene borce s linije. To mi dođe k'o kec na jedanest, pa upitah novinara:

- Vidje li ti ovog sa finim autom?

- Vidjeh - veli on.

- Pa šta misliš je li to vijest?

- Nije - veli on.

- Pa dobro. Znaš li šta čaršija prića?

- Znam - reče on.

- Pa reci kad znaš – dodadoh ja.

- Priča da je nedavno svoje auto odvezao sinu dezerteru u inostranstvo, a ovo mobilisao za svoje potrebe iako je poslato iz inostranstva za borce na liniji.

- More biti tako, a ja sam čuo da mu je auto kod kuće. Vozao ga je malo prije nego sto će na službeni put u posjetu porodici u inostranstvo gdje je ranije odvezao jedno auto. Normalno, mobilisano. E, pa je li to vijest?

- Nije! - veli on.

- Kako nije?! - uzviknem ja.

- Pa fino. - dodade on i nastavi: - To čaršija već zna. Neće im biti interesantno.

U meni tada prokuha. Šćepam ga za ruku i ujedem.

- E, sad napiši, to je vijest! - ljutito rekoh i odoh.

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

NIJE BITNO AL' JE BITNO

(objavljeno u ratu)

Izađem ja u čaršiju da vidim šta mi se radi kod kuće, da provjetrim glavu, da vidim rade li mi svi ventili, da nije koji prolup'o, da karike nisu zaribale, i ostalo. Šetam ja i klimnem glavom, vidim: ventili rade, okrećem vrat, a karike kao da su zaribale, kad, najednom, nešto lupa! Gruhnu 'nako pravo u mene, a rukom me pljesnu po pozadnjici. Ne snađoh se ja, prepadoh se da nije jedan od onih, a ovaj što je udario na mene zavika:

- Šta si se zamislio? Gdje gledaš? Nisi čaršiju oslobodio!...

Pipnem se ja po tijelu, pa pravac rukom ka pozadini gdje mi je novčanik, kad ono tamo nema mog novčanika! Dok ja za novčanik koga nema on za pištolj! Vidim vrag odnio šalu, pa i ja za pištolj, a u tom će prići jedan prolaznik i zavikati:

- Stan'te! Jeste li poludjeli?! Dolje oružje! Šta se svađate? Hajde, fino, pomirite se.

Onaj odmah skrvi kako sam ja na njega udario, a ja kako mi je nestao novčanik. Ja o novčaniku, a njih dvojica o svađi. Opet ja o novčaniku, a prolaznik o tome da se pomirimo: očigledno bi: ne mogu ih nagovorit', te se pomirim sa tim i sa onim, pa opet o novčaniku počeh, a onaj će:

- De, šta si zapeo za novčanik? Bitno je da smo se pomirili.

Tako oni odoše, a ja ostah zabezeknut.

- Šta si blehno? - upita me ahbab koji je prolazio, te dodade: -Da nisi čit'o novine «Gradinu», pa si tako blehn'o? Hajmo na kahvu.

Samo što smo sjeli i poručili kahvu i šerbe uz kahvu, kad on poče:

-Znaš li ko je *ono* napis'o?

- Stani ba, čo'jeće! Šta me briga ko je napis'o! Znaš li ti ko je ukr'o moj novčanik? - pitam ja njega, nervozan.

- Tvoj novčanik je tvoj problem. A znaš li ko je napiso onaj tekst?

Vidim ja da je on navalio i da neće odustati, te zapitam:

- Objasni mi o čemu se radi. Šta je u tom tekstu rečeno? Gdje je problem?

- Problem je ko je napis'o onome što voza auto. Pa je problem ko je napis'o o onoj općini, o preuređivanju općine i još štošta...

Lapanda on i dalje, a ja ga i ne slušam nego čekam da se ispriča, pa rekoh:

- Sve to što si pričo nema veze sa mojim novčanikom, a ako te interesuje ko je to u novinama napis'o, napis'o je jedan čo'jek. I u svemu tome nije bitno koji je napis'o, ali je bitno je li to što je napisano istina i može li to vratiti meni moj novčanik. Hoćul ja drugi put kad prođem ulicom moći provjetravat' svoje ventile i karike.

To mu kažem, posrćem šerbe i kahvu, pa, ko iz topa - pravac kući. Kad kući, imam šta i da vidim! Komšija preuredio nas zajednički ulaz, a onda uš'o u moj stan te, navodno zbog toga što nema dovoljno sunca, pretumb'o stvari. Gledam ja to i ludim. Al' šta ću, komšija je komšija! Komšija viče kako mi je sad bolje, a ja pitam otkud mu pravo da to radi. Na to će on meni:

- K'o da je btino otkud meni pravo! Bitnio je da tebi 'nako nije bilo lijepo, a da ti je 'vako lijepo. Je l' tako?

Začudih se otkud on zna koko je meni lijepo, pa mu htjedoh reći da meni izgleda danas cijeli dan nije bitno što je bitno, međutim - vidim da ćemo se posvađat', pa rekoh samo ovo:

- Najljepše i najbitnije je da se mi ne svađamo. Ostalo nije bitno.

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

DVOGLAVA ZEMLJA

(objavljeno u ratu)

Sjednem *na* mašinu da napišem šta sam sinoć usnio. «E, jesam mahnit' čovjek» velim ja sebi. Kud sam čudan san usnio, kud sad mahnitam. Gdje ću sjest na mašinu? Ako sjedem na nju, poklopit ću slova i neću moći kucati. Ako sjednem za mašinu, to jest iza nje, neću vidjeti slova i teško će mi biti kucati. «Nego», kažem ja sebi, «smiri se, pa zapiši što si usnio. Hajde, ispočetka, kako je bilo»...

Ustanem onda iz kreveta, uzmem mašinu za pisanje, stavim je na sto, sjednem na stolicu i počnem pisati šta sam sinoć usnio.

Leg'o sam ti ja spavat'. More bit' potrbuške, more bit' na leđa, more bit' na lijevu ili desnu stranu. Čim sam zasp'o - k'o ja ti u nekoj zemlji gdje ljudi žive sa dvije glave a hodaju bez ijedne glave. Al' k'o sad u zraku lebde dvi'e glave. Kontam ja nešto: kad sam bez glave - more bit' da je jedna od ovih u zraku moja glava, a more bit' i obje, jer ljudi ovdje hodaju sa po dvi'e glave.

Priđem ja njima, a jedna će:

- Ja sam tvoja povijesna glava!

A zatim druga progovori:

- Ja sam tvoja vjekovna glava!

Blehnem ja k'o tele u njih, i 'nako zbunjen uzmem obje glave da ih metnem. Kad ono - jedan vrat, pa obje ne mogu stat'. I šta ću?

Stavim jednu glavu, a drugu pod pazuh, pa u šetnju. Šetam ja tako, i sretnem jednog - isto tako hoda. Kažem ja njemu nešto, kaže i on meni nešto, al' ništa se ne razumijemo! Skine on onu glavu što je

nosio na vratu i stavi onu što je nosio pod pazuhom, a ja uradim isto. I opet: kaže on meni, kažem ja njemu, al' ništa se ne razumijemo. Skontam ja u čemu je stvar, pa na brzinu uzmem onu glavu ispod pazuha, pa je stavim, a on osta s onom što ju je zadnji put metno na vrat, te počnemo pričat'. E, sad se razumijemo.

- Jedva urtefismo s kojom glavama da pričamo! - velim ja.

- Šta ćeš. Vidiš koliki ti je belaj kad imaš dvije glave? - veli on.

- Nego - pitam ja - jesi li ti duže u ovoj zemlji? Mora bit' da su ovdje mnogo pametni ljudi kad imaju po dvi'e glave?

- Duže sam. - reče on pa nastavi. - Nisu ti ovdje mnogo pametni ljudi.Bog ih je kaznio. Sa dvi'' glave puno je više belaja. Imaš dvi' glave, a jednom džadom moreš hodit'. I onda ti je belaj. Jedna hoće 'vamo, druga hoće tamo, pa se rasčerećiš i ljosneš na glavu. Vidiš da obje ove moje glave imaju čvoruge. Al' ne leži vraže opet neće da opametne. Onda ti je belaj kad si gladan i žedan a imaš jedno tijelo i jedan želudac. Jedna glava misli da treba ići na jedan izvor pit' vodu, druga misli da treba ići na drugi izvor ,a pred tobom česma i ti umrije od žeđi.

- Bogami, belaj u toj zemlji.

Velim ja njemu a spopala me neka jeza, pa sam se sav skovrdžio i ne znam šta bi' sa sobom, kad nekakav glas iza mene nešto progovori a ja odmah upita:

- More l' se kako pobjeć' iz ove zemlje?

- Od svega čovjek more pobjec',samo ne more od sebe. I da da ti kažem još nešto u vezi sa tim bjekstvom. U životu se neke stvari same kažu- To reče i nestade.

Osta ja sam sa svoje dvi' glave razmišljam. Smislim da ih obje pošaljem po pamet, da mi napune želudac. I uputim ih , a neka me ljepota spopa kad su otišle. Najednom me nešto lupi, i ja se probudi'.

Ja miline kad vidje' da imam samo jednu glavu! Ustanem, uzmem šerpu sa «bosanskim loncem» pa se naklopam.

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

NAOPAKI GRAD

(objavljeno u ratu)

Egleniše neki dan čovjek u čaršiji o svom putešestviju, a narod se oko njega ibreti. Priđem i ja bliže da čujem šta priča, kad ono - vidim čovjek naopako obukao odjeću na sebe. Gledam ga, a on samo viče:

"Ljudi, kad vam kažem, sada sam iz tog grada. Ovako k'o što sam ja obučen - tako se tamo ljudi nose. Sve je kod njih naopako. Ako hoš'te, haj'te sa mnom da vidite, al' morate kupit' naočale, jer se u tom gradu bez njih ništa ne vidi."

Jedan od slušalaca ga prekide:

"Daj, vjerujemo ti. Pričaj nam. Bolje da čujemo nego da osjetimo."

Tako, i govornik nastavi:

"Ne znam ni sam kako sam doš'o u taj grad... Jah! Zabolio me stomak i ja potražih hećima. Pitam jednog prolaznika gdje je hećim, al' ne gledah da je na njemu haljinka naopako. On će meni da je i on tamo poš'o te me povede. Išli smo mi dugo, tako dugo da sam cipele skroz pohab'o. Kuda sad moram hećimu, kud moram i obućaru. I tako, stignemo hećimu. Kod hećima - čeka jedno desetak ljudi da uđe, a svi blehnuli u mene. Blehnem i ja u sebe, te blehnem u njih. Pogledam: nismo isti, al' ja to baš najbolje ne razabirem, kad ovaj što me doveo skide naočale i dade ih meni. Malo ja bolje pogledam, kad ono - kod njih odijela naopako, a moje normalno. Sve su naizvrat obukli, te još i sako kao hlače navukli, a hlače kao sako. Gledam ja i kontam da nisam doš'o kod neuropsihijatra, a stomak me boli, te upitam onog što me doveo jel' tu doktor za stomak. On ništa ne reče već prstom pokaza na vrata, a na vratima piše - VKV automehaničar. Kontam ja ovaj je mahnit čovjek, te da provjerim gdje me doveo - priđem vratima, odškrinem ih i provjerim. Kad

tamo imam šta i da vidim! Leži čovjek na stolu, a onaj što je k'o doktor, drži cvikcange i nešto oko njega oblijeće. Prepadnem se ja i odmah skontam kako je najpametnije da udarim u bijeg. Polahko zatvorim vrata, odem u zahod, preokrenem ono što imam na sebi da bi izgled'o k'o oni i - pravac napolje.

Udarim ti ja džadom samo da izađem iz grada, a na cipelama mi otp'o đon. Gledam usput da odem obućaru, kad na jednom kiosku piše: obućar. Uđem u nutra, a ono čovjek nešto svira i maše rukama ko da diriguje. Vidim oko njega cipele, te ga upitah da mi popravi moje ili da proda neke cipele.

On mi ponudi jedne cipele ljepše od mojih i ja ih obujem. Samo što sam ih obuo - one zasviraše! Šta ću, da mi je što prije iz tog grada, te potrčim a cipele sviraju. Na izlazu iz grada čovjek prodaje kasete. Mislim - nešto taman da ponesem k'o suvenir, pa ga zamolih da mi nešto pusti kako bih to kupio i ponio sa sobom. On ubaci kasetu, kad nešto poče da klepeće. Slušam ja i čekam da zasvira muzika, a ono - klepeće li klepeće! Pitam ja onog što prodaje kad će muzika zasvirat', a on veli da mi cipele sviraju, te zato muzika mora da klepeće. Skinem cipele i dam mu ih da on meni da kasetu da svira, a on uze cipele, dade mi ove što ne sviraju, i istjera me iz svog grada vičući: "Bezobrazniče, došo si da nam remetiš mir u gradu!" A zatim poče ne mene kamenjem da se baca, a ja, koliko me noge nose, pravac ovamo. E, tako vam je ljudi. Ako ne vjerujete pođite sa mnom..."

Iz gomile koja je slušala ovu priču neko zavika. "Dajte ljudi! Pustite ovu budalu! Imamo pametnijeg posla! Danas su izbori!" Jedan što je stajao do govornika povika: Tako je! Idemo na izbore! A za koga ćemo za glavnog babu birat?" Neko sa druge strane gomile povika: "Himzu vodoinstalatera!"

I gomila se raziđe.

MORTEN FAUSKO 2019

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

ČUNGA - LUNGA

(objavljeno u ratu)

"Ahhh !!!", vikao je sa proplanka čupavi čovjek.

Bio je tako odjeven da su mu samo stidni dijelovi tijela bili prekriveni telećom kožom. (Tako je bio odjeven jer se radnja dešavala u predcivilizacijskom periodu, odnosno birvaktile, te u ovom vremenu takvo što nije moguće pošto sada ljudi nose odijela.)

"Ahhh!!!", derao se ovaj i dalje, dovikujući čovjeka koji je isto tako odjeven šetao u podnožju, tačnije dolinom potoka koji je bio izvor života za obližnja plemena.

"Muuu!!!", odvika onaj što se šetao dolinom pored potoka. Zatim su njihovi glasovi počeli da odzvanjaju:

"Ahhh!!!"

"Muuu!!!"

Osluškivali su tako eho svojih glasova, pa zatim počeli da gestikuliraju. Onaj s brda digne jednu nogu, to isto urad onaj u podnožju. Onaj s brda spusti tu nogu, a zatim digne drugu, potom se uhvati rukom za dignutu nogu. Istu radnju ponovi onaj u podnožju, te okrene leđa onom na brdu, raširi noge, savije se i proturi glavu kroz noge. To ponovi onaj s brda, pa zajedno zavikaše:

"Ahhh... muuu..!"

To je bio znak da onaj s brda mora krenuti prema onom u dolini. Došavši na pola metra do ovog u podnožju, zaustavi se i stade u stav mirno. Ovaj što je dočekivao također stade u stav mirno, te kao na znak, staviše desnu ruku na lijevu stranu grudnog koša, potom ih

vratiše držeći savijene u laktu ispruženih prstiju, a onda jedan drugom staviše tu istu ruku na lijevo rame i zavikaše: "Haug!" (*Haug pri susretu znači - dolazim u miru.)*

"Ti Ah - mu?"

» Da, ja Ah -mu. Ti poglavica pleme Utok tri rijeke?«

»Da. Ja poglavica. Moje pleme hoće u civilizacija. Zato treba Čunga-lunga. Ti hoće biti Čunga-lunga i moje pleme ići u civilizacija.«

"'Što ja biti Čunga-lunga? Ja hoće biti. A što vi mene trebati?", upita Ah-mu, a poglavica odgovori:

"'Čunga-lunga mora imati velika pozadina da može sjediti na dvije i više tabure. Zatim mora imati tradicija da hoda k'o paun i ima mozak k'o paun, da u porodica igraju cap-carap, mora brat to dobro da igra, a sin sa brat mora da voli poslije ručak desert. Mora imati visoka akšam-šule, jer uči akšam a sabah sve zaboravi. Ne smije voli revolucija. Haug." (*Haug na kraju govora znači - govorio sam, tako je i tako mora biti.)*

Na pomen riječi *revolucija* Ah-mu se strese, te duboko misaono, poslije konstatacije da sve on te osobine posjeduje, nastavi: "Revolucija ima veza sa civilizacija. Ona vodi civilizacija. Vi hoće ići u civilizacija, a ne ići u revolucija. To pametno, jer ako prođem kroz revolucija ti ne biti poglavica, a ja Čunga-lunga. No, dobro. Mi to srediti. Pođimo u tvoje pleme. Haug."

Tako krenuše u planinu prema plemenu Utok tri rijeke. Idući ugledaju konja kako pase. Priđe mu Ah-mu i skine uzde pa stavi oko vrata kao hamajliju.Na to poglavica odgovori: "To kra-vata." Time je htio reći da je to Ah-mu ukrao od konja i stavio oko vrata. Od tada to oni počeše zvati kravata.

Idući tako stigoše i do plemena. Saplemenici ih nisu ni primjećivali, nego su se svađali oko izbora Čunga-lunge.Podijelili su se u dva tabora i skoro potukli. Sa strane ih je posmatrala jedna grupica koja je čitav ovaj cirkus organizirala.

"La… i… a…",zavika poglavica. Saplemenici se smiriše, pa u stavu mirno odgovoriše svi u glas:"Ja… ha… ja… ha…",

Tada poglavica reče: "Vi se ne svađati. Ja doveo vama Čunga-lunga. Vi sada vidjeti da Ćunga-lunga nama dobar."

Čunga-lunga stade na sredinu logora, a zavađene grupe stadoše mu sa strane. Potom se poredaše u kolonu po jedan, i jedna i druga strana, onda tako uhvatiše jadan drugoga ispod pojasa a prvi do Čung -lunge uhvatiše ga za ruku. U tom momentu poglavica zavika: "Kraka - raka!" a dvije grupe počeše razvlačiti ruke Čunga-lunge. Kako su oni vukli - tako su se ruke Čung-lunge razvlačile. Grupa koja je sa strane to posmatrala u čudu je gledala kako se Čunga-lunga razvlači, a poglavica zavika: "Daka - vraka - žvaka." Oni što su razvlačili Čunga-lungu pustiše lanac i zavikaše: "'Čvaka! Aka! Čunga-lunga žvaka!"

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

ČOVJEK OD IZVINJENJA

(objavljeno u ratu)

Da je čovjek vazda na ili u zijanu, to ima na ovom dunjaluku. Zijani kad ustane, zijani kad legne i zijani dok spava. Također ode u zijan čim ustane, ode u zijan kad će leć', ode u zijan dok spava. I sve je dobro dok obraz i pamet ne zijani.

Da je čovjek vazda na dobitku, i to ima na ovom dunjaluku. Dobije kad ustane, dobije kad će leć', dobije kad spava. I sve je dobro dok ne dobije i obraz i pamet.

Na ovom dunjaluku postojao je čovjek od izvinjenja. Čim bi ustao izvinio bi se, kad bi legao izvinio bi se i dok spava izvinio bi se. A život mu je tekao ovako:

Kada ustane izvinio bi se krevetu što ga je pogužvao, a zatim bi ga zategnuo. Dok bi spremao doručak izvinio bi se posuđu što ga je uprljao a doručku što ga mora pojesti. Ponekad bi otišao i gladan jer pored izvinjenja nije imao snage da pojede doručak.

Kada je izlazio u čaršiju i susreo susjeda izvinuo bi mu se što ga je susreo jer može biti da susjed nije bio raspoložen da ga sretne.. Također bi se izvinio što je u susjedovoj blizini uzeo određenu količinu kiseonika. To bi susjedu dalo snage te bi se protegao, rukama mu zatvorio usta i uzeo i njegovu količinu kiseonika.

Čovjek od izvinjenja bi se izvinio što se toga ranije nije sjetio, te bi prestao disati dok je susjed u blizini. Susjed bi se samo nasmiješio a čovjek od izvinjenja bi nastavio svoj put.

Idući tako dalje naišao bi na čovjeka koji bi mu iz čista mira odalamio šamar. Čovjek od izvinjenja bi mu se izvinio što je došao u situaciju da mu ovaj odalami šamar.

Ovoga bi to nairitiralo te bi mu ponovo odalamio šamar. Čovjek od izvinjenja bi vidio da je nešto pogriješio pa bio zdimio. Dimio (bježao) bi tako dimio pa bi zdimio kući.

U njegovoj blizini živio je čovjek s kamom. On mu je zaklao roditelje. Čovjek od izvinjenja, kada bi ga sreo, izvinio bi mu se što njegovi roditelji nisu znali da se izmaknu dok je ovaj mahao kamom te ih skratio za glavu. Čovjek s kamom bi na to rekao:

„Šta ćeš kad su nepažljivi".

Živio je tako svoj život, čovjek od izvinjenja sve dok jednog dana mu ne dođe susjed i reče:

Izvini, ali mi se tvoja kuća sviđa pa izađi.

Dobro - reče čovjek od izvinjenja - samo da uzmem neke stvari i ja odlazim.

Kako te nije sramota uzimati mi stvari iz kuće! - Reče susjed i udari ga tako jako šakom da ovaj pade na zemlju.

Ležeći tako na zemlji kroz glavu mu prođoše riječi susjeda:

Izvini, ali mi se tvoja kuća sviđa pa izađi. - Ponovi u sebi »izvini« i shvati da i drugi znaju tu riječ i da to isto mogu činiti. Dok je o tome razmišljao zemlja se otvori i progovori:

„Vidiš da se i tebi mogu izvininjavati! Ako se ti nastaviš izvinjavati ići ćeš u mene ili pod mene ali nikada po meni nećeš hodati."

Čovjeku od izvinjenja to razbistri mozak i on se pribra, te dok je ležao na zemlji skupi snage u desnu ruku i dižući se udari susjeda

tako jako da ovaj odletje preko sedam gora i sedam mora, nekoliko stotina godina unazad.

Kad u čaršiji čuše za njegovu dogodovštinu svi mu se počeše izvinjavati, a on bi prolazeći pred njih samo ih pogledao.

Neznanci bi po nekad upitali:

Ko je onaj?

Domaći bi odgovorili:

- To je čovjek od izvinjenja!

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

DŽEMOKRATIJA

Ošo ja ljudi u njakav vilajet preko grane da se malo odmorim od nedemokratije kad ono odmah me pitaju hoću li ostati. Kontam ja šta ću reći, a jedan naš čo'j'k šapnu mi da kažem da ću ostat. Okrenem se ja prema njemu pa mu kažem da mi ne šapce jer nismu u školi na času, pa onda kažem da ću ostat.

Namah meni, onako demokratski, dadoše bukadar para i rekoše da se malo odmorim. Kontam ja kako je ovo dobra prava demokratska država. Kontam ja, onako nedemokratski jer mi neki crv ne da mira pa se stalno pitam gdje to ima da ti džabe pare daju.

Prođe neki vakat te ti meni uzimaju podatke i šalju me da učim njihov jezik i o demokratiji. Učiteljica mene sve zove Huso a piše Hoso. Ja joj stalno objašnjavam da sam ja Huso kad će ti jedan od naših meni: "Ma, bolan. Tvoje se ime piše Huso. Kad se čita na njihovom jeziku to je Hiso,a ako hoćeš da se izgovara Huso onda se piše Hoso. I slušaj! Ovdje ti je demokratski da se ti zoveš kako hoćeš a oni te zove kako oni hoće. A za to dobijaš svaki mjesec pare i šta te briga kako se zoveš."

Teško meni na srcu pa sve se pitam nisam li ja pomalo ratov'o i zato da se mogu zvati kako mi je ime i kako ja hoću da se zovem , i nisam li ja istjeran iz kuće i sve mi opljačkano samo zato što se zovem Huso, a vidi sad oni me zovu kako oni hoće. Nego velim, mani belaja i pređi preko toga.

Drži nama tako učiteljica nastavu kad će najednom da mi ne znamo šta je demokratija i da to moramo naučiti ovdje. Ja namah pocrvenjeh, požutjeh pa pobijeljeh a u meni nešto kulja li kulja. Pođem ja lapandat na našem da to nije demokratski da mora imat argumente i slično a naši joj pođoše prevodit'. Lapandam ja lapandam, a nit ja niti ona da popusti. Ona meni kako sam ja

nezahvalan i kako su oni dali nama da imamo svoje novine i svoj radio, te da moram to, to i to ili neću dobiti socijalu.

Gledam ja nju onako nedemokratski, a ona mene demokratski. Mislim ja da je najbolje da onako demokratski ušutim, i da bude po demokratski po njenom pa nisam valjda u svojoj nedemokratskoj domovini pa da pričam.

Poslije škole zovne mene Džemo demokrata da dođem kod njega da naučim nešto o demokratiji. Kaže on da je ovdje bio na kursu iz demokratije, te je sve naučio. Iako je ramazan, pa ne volim po sjelima jer se sjedi i popije, a ja ne pijem, obećam ja i odem kod Džeme.

Doš'o ja kod Džeme demokrate, a on iznio mezu i piće i pita šta ću popit. Ja njemu kažem kahvu i sok.

On meni odmah onako demokratski:

»Vi fundamentalisti, niste demokratični. Hajde popije nešto, budi malo civiliziran. Budi demokrata. Kako ću ja demokrata piti, a ti da ne piješ.«

Ja ti njemu onako nedemokratski:

»Svak ima svoj adet. Meni ne smeta da večeras ti piješ, a ja sjedim uz kahvu i sok.«

»E, vidiš. Dobro, nek bude tako, ali hajde jednu popij.«

»Neću o tome da diskutujem. Ti pij ja ne želim.« Kažem ja, a on ti meni odmah demokratski:

»Vidiš kako si ti nedemokratičan. Nećeš ni da diskutuješ. Ja sam ti ovdje naučio da demokratija baš polazi od toga da ti imaš pravo i da

diskutuješ. Znaš li ti da demokratija se prvo zvala *džemokratija*, pa se vremenom pretvorila u riječ demokratija.

A zašto se zvala džemokratija, jer to ti je prvi naš čojk Džemo što je naučio ovdje šta je demokratija.To ti je bilo vrijem kada je on jeo samo džem. I onda je on to samo znao i prič'o drugim. I onda je po njemu to dobilo ime.«

»Ja more bit da ne znam šta je demokratija« prekinem ga »ali sam čuo za riječ *demos* - narod i *kratein* - vladati, pa more biti da to ima neke veze i sa tom riječi.«

I tako mi eglen nastavimo svako uz svoje piće, a svakih desetak minuta on će ti:

»Hajde popij. Vi fundamentalisti niste nimalo demokratični. Meni da daju da odem dole u našu nedemokratičnu zemlju, ja bih odmah napravio demokratiju. Ja bih doveo svoju stranku, i onda bi bilo sve demokratski reformisano.«

»Otkud ti znaš kojoj ja stranci pripadam, kad ti se nisam izjasnio« upadnem ja onako nedemokratski u riječ.

»Ma, znam ja« reče on onako demokratski.

»Pa dobro. Nek bude kako ti kažeš!« rekoh ja, onako, nedemokratski.

»Izgleda da slabo shvataš« reče ti on meni. »Vi koji ste bili dole u ratu, pa se tukli i pucali jedni na druge, vi nikako da naučite da je demokratski, brate fino šmugneš u inostranstvo, kad zagusti i pustiš njima nedemokratama da to riješe. A ti demikratski gledaš kakoš dobit socijalu i šta na crno zaradit'. A kad ti pomenu domovinu onda pokaži onako demokratski kako si patriota ili domoljub. I onda samo pričaj. Ovdje i djecu uče da pričaju onako demikratski..."

Lapanda on lapanda, a ja ti onako mahmuran od pijanke, što on ne zna, nedemokratski zaspah.

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

DAJ TON

Ovo što hoću da ti ispričam ne znam da li da vjerujem samom sebi, narodu, političarima, državi i šta ti ja znam kome. To ti je neka čudna priča. Priča što sam doživio i preživio. Jer kad tu priču doživiš, onda je teško da je preživiš. Jer i kad je preživiš, stalno se pitaš jesil' normalan. A priča ide ovako.

U jednoj državi živjela tri brata sa mnogo svoje braće. Jednog dana odlučiše da samo oni budu braća svaki za sebe. Njihov otac i mati zvali su se **Čovjek** i **Žena**, i sve je bilo dobro dok im ne umriješe otac i mati. Niko ne zna od čega su im roditelji umrli, ali je kružila priča da su ih oni otrovali, a neko opet kaže neko drugi ih otrov'o i svašta nešto. A more bit da ima istine da su ih oni otrovali i sad njihova ostala braća na pola otrovana, ni živa ni mrtva, hodaju po čaršiji. A more bit da su i oni iz vana napravili belaj jer su ih ubijedili da kada sade ljutu papriku mogu dobit dobar urod krompira.

Uglavnom desilo se ovako. Živjeli oni sretno i imali dovoljno. Al' ne, daj đavole, proradi u njima kliker koji se zove SHB i zaborave da su imali roditelje Čovjeka i Ženu. Njih trojica brzo polude. I onda ti onaj S kaže da mu brat nije brat nego neko drugi. Uvrtio sebi u glavu da se sjeća onoga čega se ne sjeća. Da je samo on dijete svojih roditelja i da druga braća nisu braća njegovih roditelja, te da ni imanje ni ostavština nije njihova nego njegova djeda hajduka. Istro uradi i onaj H a ovaj B nađe i on brata komšiju koji je puno daleko. Razmišljali njih trojica šta ćeš sa tim identitetom, ako ne mogu da dobiju vlast i da pljačkaju. Sjeti se onaj S onog novog brata velikog S kako je ne samo opljačk'o svoj atar već i susjedne. On ti je prvo prisvojio državu, napravio je po svojoj mjeri i zaratio sa svima. Jer rat je u suštini pljačka i samo se ratom mnogo, i još mnogo može opljačkat'. A da bi plajčk'o praviš državu u kojoj si ti zakon a zakon je da si ti zakon. I tako se desio rat i među bračom i braća skontaju da rat ih puno košta i odluče da se dogovore. I "Daju ton" kao formulu. A taj

ton je bio da slušaju muziku i pjevaju. Slušali oni muziku i različito je čuli. Pa onda i različito pjevali ali je ton isti bio.

Prošlo tako par godina i nije bilo loše. Proš'o je rat i narodu je bili samo da se ne puca ali da se on, narod, puca. I puc'o se narod ali je natalitet bio slab. Ispuc'o se tako narod dok su ovi sve privatizovali pa i narod privatizovali, a dio naroda osto neprivatizovan. I pobune se R i J a neko ih zove SF i počnu objašnjavat da su i njihovi otac i mati Čojk i Žena. I objašnjavali oni, objašnjavali ali kako objasnit' statui, ili čovjeku koji je zaboravio i oca i meter a u njegovom mozgu od stalnog brisanja nestali su pojmovi otac i mati. Koji se zovu Čovjek i Žena

Vide oni, odnio đavo šalu, pa sjednu da izdiskutuju ton, pa kažu sva tri uglas:

"Daj ton" da vidimo zašto ne funcioniše. Počne privi pjevat' koji je stek'o taj novi identitet Daj tonom. Moj narod hoće da ima svoju državu jer to je vjekovno i povijesno prostor gdje smo mi gradili poljske WC a taj poljski WC sakupljao je gnojivo koje smo mi kasnije rasipali po želji. A ovi što su svoje unutranje privatne probave slali u kanalizacijiu nisu gnojili zemlju, to jest nisu svoj izmet rasipali po zemlji, da rađa nove plodove, oni nemaju pravo na plodove.

Sakrio se ja u ćošak sobe i slušam kako jedan viče:

"Pošto sam ja taj koji se vrlo vješto Dodaj Ga, tog «Daj Tona» ja sam razumio da je nauka toliko napredovala da mi, ako sadimo ljutu papriku, možemo očekivati krompir. Problem je sad u tome što vi mislite da krompir nije rodio, a ja vidim da je isklijao. "

Namah se naveza jedan pa reče:

"Iako se ja zovem Co Vic ja, ovo sto ću reći nije vic, ali krompir klija. Ja ga držim pod sijenom pa se ne vidi da su stabljike izašle."

Kuži njih Ba Ki, ali ne onaj Mun što je anamo one vjere, dok ga izdaljega posmatra Vaz a ne pusta avaz. Kuži njih Ba ki pa će:

"Ja koliko razumijem taj ton što ga mi zovemo "Daj ton" čini mi se da melodija nas ne mora doprijeti do vas, a vaša melodija do naše. Ali, melodija se mora čuti po cijeloj zemlji. E, sad mi imamo pravo da svak na svoj način tumači tu melodiju. Ja je sviram u svom vilajetu, a vi u svojim pa dokle se koja čuje."

Vidjevši da je zapostavljen onaj što nije vazio reče im onako mudro:

"Krompir će proklijati po novoj tehnologiji. Po istoj onoj po kako sam ja podig'o toranj sa mnogo spratova u centru grada a nisam na početku rata imo ni dinara. A sad, molim vas, gradim društvo jednakih šansi. I za bogate i za sirotinju. Jesam li u pravu? To je ta muzika koju i ja ne mogu lahko da pratim jer je pjesma nekako teška i ide: jednaki smo u različitostima a različiti u jednakostima ili tako nekako."

Dodi Ga odmah se na njeg' nadoveza.

"I na to jest naša S republika je nastala iz ničega. Kao Feniks iz pepela tu, našu S republiku, iznjedruje u glavi onaj što Rado Kara, ali po svoj narod pa onda druge. On se hranio plodovima nagnojenim od nešeg đubriva sa poljskog WC. Vidi, karaš svoj narod i nije incest iako su ti braća jer oni to i ne znaju jer misle da karaš drugi narod. I tako nastaje narod što će reći pokarani, pardon pokorni narod. Taj princip je preuzeo Daj Ton jer iz te ljute paprike koju je jeo i sadio naš vožd je nastao Daj Ton koji je krompir. A dokaz da je taj ton krompir je što ga svaki guli kako hoće a on je nama sladak. A narodu? Ma, ko pita narod, njemu je bitno da je nama dobro?"

U tom momentu pada statua iza koje sam se sakrio. Oni stadoše i pogledaše prema meni. Ja se 'nako spićim ko petobanak stavim ruke među noge i polahko krenem prema njima.

"Šta ti tu radiš? " upita jedan

"Ma vježb'o sa ovo statuom da joj postavim pitanje, a da ne dobijam odgovor. Znate ko onaj Diogen. Ma onaj filozof što si dao nadimak pas. Kad ono uđoste vi, pa ja rek'o da čujem nešto pametno od ovih umnih glava.

"Imaš li nešto da nam daš da se iskupiš?" upita jedan od njih.

"Nema ama baš ništa. Za rata su dolazili pa me pljačkali njihovi a poslije rata naši mi sve uzeše. Pa ti nemam ništa izuzev ove lude glave"-rekoh ja

"Dobro. Iskupit ćeš se tom ludom glavom ako nam kažeš može li se kad sadiš papriku dobit krompir ako joj daješ ton, tj. muziku" - upitaše oni.

Šutim ja i ne znam šta da kažem jer je glava u pitanju, a sa druge strane šta je život ako ga ne istražuješ, rekao bi Sokrat, i dodao da za neke stvari treba i umrijeti. Zato prozborih:

"Ja sam vam, pravo da vam kažem, običan čovjek i lud. Toliko sam lud da ne mogu vjerovati da kada posadiš papriku možeš dobiti krompir pa ma kavu muziku svir'o. Jer krompir je krompir i on ima sjeme u svojem vrijednosnom sistemu. Nekako je blag. Ne ujeda kad ga jedeš. A paprika može da bude i ljuta pa ujeda za jezik, a ti nikako da shvatiš da treba da se ujedeš za jezik.

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

PATRIOT

Bože dragi, đe se ja ovo nađo'? Đe god se okrenem a oko mene patriot do patriota. Da sam na ovom dunjaluku, nisam. Sve mi ovo nekako ko da me neko pirka po tabanima škakilja, a ja ti ni na nebu , na zemlji. Skontah - pa tri oca imaš.

Razmišljam ja otkud ta riječ patriota i šta ti ona znači. Ne znam je li PATRIOTA riječ se pretvorila u PA TRI OCA kad je T prešlo u C ili obratno. Prvo je neko psovo tri oca PA TRI OCA i od tog nastala riječ patriota ... šta ti ja znam.

Ljuljuškam se ja tako na nebu u nekim predivnom autu, oko mene trebe, u izobilju svega... kad prema meni nešto leti. K'o da je anđeo ili melek ili šta ti ja zna, i nosi neki jastuk. Ide on prema meni, leprša, a ja se ljuljuškam u autu kao u lađi. Dođe on do mene pa reče: «Narod ti šalje pernati jastuk da se ne nažuljaš.»

Ble'nem ja, ništa mi nije jasno, pa ga upita: «A što mi to narod šalje?»

«Pa ti si patriota i narod te zato voli. Ti imaš tri oca. Zato se zoveš patriota!»

Sad se meni upališe klikeri, zatutnjaše po glavi i ja shvatih da da su te riječi nastale „platlizacijom", ili kako se ono kaže „alatalizacijom", prvom drugom li nekom devedesetom i šta ti ja znam. Da znam ne bih bio Patriota neg nešto drugo. Samo je vjerovatno „platizacijom" jer je ovaj jastuk neko dobro platio.

Kontam ja tako kontam, a šta može drugo radit dijete tri oca, pa upitah Jastušnika, tj. onoga koji mi je donio jastuk.

«A šta ti je to narod?»

«A narod ti je nastao od riječi naš-rod, a to ti nije rod nego ti je to ko ubleha *naš rod*

To to je na primjer ko pleme. Ble'nem ja u njega i čini mi se da griješi da je mjesto trebo reći *s* jer je to narod. To ti je nastalo tako što su jedni blebetali i s.... a narod ko narod... Nauči da pojede ono što mu serviraju. Jer narod voli samo Patriote.

Letim ja tako kad vidim dole daleko ispod mene ko neki mravi. Kihnem ja a mravi ti nešto prema meni gledaju i viču. Pitam ja Jastušnika šta se dešava a on će: »Narod se prepo da se nisi prehladio pa pita šta da čini.»

Spusti se ja još malo dole da pogledam malo bolje i vidim narod. Kažem ja njima «kako je naš rod» a oni će: «Dobro smo, dobro. Samo da si nam ti dobro i da budemo naš rod.»

Spustim se ja još dole kad vidim narod skuplja mrvice i vršlja po kontejnerima, pa ponovo zavičem.:

«Dobri i pametni moj narode, šta to radiš!?»

A narod će «Skupljamo mirvice za tvoje šilte, da ti bude udobno. Šest dana skupljamo za tebe a sedmi dan moramo i mi nešto da pojedemo.»

«Tako i treba» vičem ja bodreći ih pa pogledam sebe, obrišem k'o da nešto imam na reveru, pa skontam u sebi: «Ako su onim moj narod, što me kradu sedmi dan.» Kontam ja kontam pa kažem:

„Moj od nas rode ili nasrode. Mi nećemo da smo kao drugi. Mi smo nešto veće nego drugi. Sva tri moja oca tako kažu. »Što da naš rode ne pretvorimo sedmicu u deset dana, i budimo veliki narodi. Devet dana skupljajte za mene, a deseti za sebe te ćemo tako postati još veći rod, odnosno naš rod. Tako ćemo naš rod imati ono što drugi

nemaju. Desetosedmicu. Kroz tu borbu biće to vaša zemlja, k'o što reče jedan od mojih očeva, a drugi da će ga očevi podržat'.»

Kad to narod ću, poče da viče:

„Prvo da ti kusaš kašikom, a mi možemo i kasnije jer nismo naučili često."

Brinem ja za svoj narod kad me nešto po tabanima pirka. A kad me tako fino vjetrić pirka ja i dobro kontam pa skontam. Što bi narod jeo kašikama kada je bolje da jede viljuškama. I još da što više pravi supe pa će tako jedna supa dugo da mu traje. Kontam ja to i predložim narodu.

A narod k'o narod počne da viče:

„Kako ti patriota kažeš!"

I narod poče supu viljuškama jest. A ja kontam.

E što ti je taj patriotizam pa svašta izumiš.

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

BOŠNJO JAPANAC

Došo Bošnjo u Japan da se japanizira, pa obuk'o japanke, omot'o neku plahtu oko tijela i nabio neku krpu na glavu. Šeta on tako gradom kad ga sretne Mujo. Na po' džade stala njih dvojica pa se gledaju te će

Mujo: „Ma, jesil' ti to Bošnjo?"

Bošnjo: „Ma jesam ba i glavom i bradom i dušom:

Mujo: „Ma nemerem ba da te pripoznam...."

Bošnjo:.- Ha? Dobro sam se prisvuk'o."

Mujo:" - Ma jesi ba. Samo ne znam jesil' se sam prisvuk'o ili te neko durgi prisvuk'o. Ma nije mi jasno što bižiš od sebe i onog što jesi?

Bošnjo: „- Ma ne bježim ja od onog šo jesam, ma samo sam se malo kamuflir'o. Znaš ti dobro da sam ja narodski čoj'k i da nisam ta'ki. Rekli mi da se prisvučem i malo ja, malo oni - malo ja - malo oni i ja se prisvučen.

Mujo: „- Jesil ti taki ili nisi ti to najbolje znaš? Al', meni tu nešto bazdi."

Bošnjo : „- Ma šta bazdi? Ti dobro znaš da ja klanjam pet vakata namaza i da se perem stalno, pa kako bazdim?

Mujo : „- Nisam mislio tako, neg' ono kako kažu filozofski, slikovito.

Bošnjo: „- E, to! Ako si mislio tako ja sam ti Japanac .Zovu me Ko Jami Jami. Vako su ti meni objasnili neki moji prijatelji, ti, kako ti ih zoveš filozofi. Kažu prvi čoj'k modernog vremena bio je Koj Jami Jami. Ma ja im kažem nije ba neg Adem a oni meni i da ja opet

morališem i da nisam moderan. Onda oni nastave da je on uzim'o dže god je stigo i viko narodu da je pošten. A narod k'o narod kad mu vičeš čuje to što mu kažeš i tako i misli pa tako on Ko Jami stekne povjerenje naroda, a s tim bogatsvo i svi ga cijene. Kažu to se zove prvobitna akumulacija.

Mujo: :- Ne razumijem?

Bošnjo: „- Ma nisam ni ja razumio, a onda mi ono kažu. Ko na primjer moja Fata spava sa svakim. Onda ona treba da se uda za mene i viče da je poštena. Kažu da se to zove bračno prediskustvo. I onda poslije toga s njom meni bude fino jer ona puno zna. Obišla svijeta, tj, puno zna. Ko biva ako je znala drugim udovoljit znat će i meni. I ako ja to prihvatim tako meni će biti fino, a ako budem moralis'o da izvineš nadrlj'o sam.

Mujo: „- Ja kolko znam tvoju Fatu, ona je poštena."

Bošnjo: „- Pa jest al' izgleda u moderno vrijeme to nije dobro. Zato sam ja Fatu posl'o da ima poslijebračno iskustvo. A to ti je da radi one stvari s drugim dok je u braku i da stiče svjetsko iskustvo.

Mujo: „- Ma nis valjda natjer'o ženu da...?"

Bošnjo: „- Ma šuti, ba, jesam. Kažu oni meni da napravim sjelo, pa da svi zajedno sjedemo. Ja ti to i uradim.

Pripremim ja mezu, piće i mi ti sjedimo i veselimo se. Kad u neko doba jedan stranac oko moje Fate, a ja ti oko njegove žene. Ona navalila na mene, a i meni nije mrsko. Kad ono njen muž navalio na moju Fatu, a Fata ti nešto morališe i njeg udari i kaže mu da bježi od nje. Mene to razljuti što udari čovjeka i ja joj udarim šamar. Kad najednom svi skočiše kako to ne valja i da je to nasilje u porodici i svašta nešto. Onda onaj što ga je udarila Fata ošamari Fatu i objasni da to nije nasilje u porodici jer on nije član porodice. On Fatu stisne

za ruku i odvede u sobu da joj nešto objasni. Vrišti Fata od objašnjavanja, a ja ti se zabavio s njegovom ženom. I prođe ta noć. Kad moja Fata pođje da se probija i napreduje i finansijski i na poslu kaže gradi karijeru. Pođe ona meni pričat o toj prvobitnoj akumulaciji, onda nekim ljudskim pravima i ženskim i šta ti ja zam sve kakvim pravima. Ja ti se sve više počnem kamuflirat i razmišljat' o onom „ma bi gu" nije nego ono kako se kaže mobingu, znam da je neko gukanje, jer je tu veče onaj Fati na kraju guk'o.

Onda počnem razmišljat' o prvobitnoj akumulaciji i uzimanju. Uzeše mi sve pa i Fatu te skontam da je bolje da o tome ne razmišljam pa počnem razmišljat o psima i njihovim pravima i odluči da kad sam se izborio za Fatina prava mogu i da se izbori za pasja prava. Zato sam ti se vako probuko da me ne pripoznaju, a eto ti me pripozna.

Mujo: Znaš moj Bošnjo, od svega možeš pobjeć ali od sebe ne možeš. Jer gdje god odeš ti si. Ma što god ti obuko na sebe ono ispod si ti. Nego. budi mi poslemaljen i idi kući i skini tu ododru, popij kahvu sa Fatom i pričajte o oni starim dobrom vremenima.

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

HASO I DVA VUKA

(ljubav i mržnja)

Izbjeg'o Haso u jednu zemlju u kojoj kažu postoji stara priča o dva vuka. Priča ide ovako... U čovjeku žive dva vuka. Jedan se zove vuk ljubavi, a drugi vuk mržnje. Priča kaže da pobjeđuje onaj koga više hraniš.

Sjedi Haso kući i razmišlja, a nikako mu nije jasno kako dva vuka da žive u jednom čovjeku. Kako stanu u jednog čovjeka? Konto on konto i nikako da skonta. Misli on, najbolje je da ode i pita ljude u čaršiji.

Šeta on kroz čaršiju kad srete jednog stranca komšiju. Kaže on onako na slabom stranskom jeziku da ako može ovaj domaćin, da mu objasni onu njihovu priču o dva vuka.

Stranac ga upita: „A odakle si ti ono?"

Haso zastade pa reč: „Iz Bosne i Hercegovine i Republike Srpske."

Gleda njega stranac pa reče: „Vidiš ta dva vuka su, simbolički rečena, i odnose se na ono što je u ljudskim glavama. Kada hraniš vuka ljubavi ti imaš manje problema lično a i u zemlji. Vidiš moj vuk ljubavi je moja zemlja. Jesi li razumio?!", reče stranac i ode.

Haso tek sad shvati da ništa ne razumije i nastavi da šeta, a baš tad susrete Husu te namah poče da priča:

„Dragi Huso, razumiješ li ti ovu njihovu priču o dva vuka. Ja nikako da skontam."

Huso: "Kako, ba, nikako da skontaš. To ti fino ide ovako. To ti je ba sve u glavama. To nisu oni vukovi što hodaju po šumi. Znači, nisu oni

stvarni nego oni sto nastanu u glavama. Onda oni postanu stvarni. To su ti oni što hodaju po čaršiji. I oni su ti, ustvari, uvalili se u naše glave i oni se biju. I sad kad ti jednom ne daš hrane, a dugi je gladan i onda se oni bore. Pa normalno je, moj Haso, da je jači onaj što je više jeo i odebljo, pa on i pobijedi."

Jel' to 'vako k'o BiH i RS. Kažeš, nisu oni stvarni. BiH je davno nastala i nije u glavama, ba, nastal, a RS je nastala u glavi onih anamo onam.

Huso: „Eto vidiš, naprimjer, vuk olinjali pretvara se u Vučinu od onog malog i nasilnog vučića. Onda on hoće da svi vukovi budu u jednoj državi. Ustvari, on sve međede skuplja u jednu državu, a to nema veze sa narodom nego sa međedima. A narodu se stavlja zvono. I tako ti međedi počnu da komanduju i straše narodu. A da bi spasio zaplašene i druge i on se pokaže ko zaštitnik vukova i međeda. A ti dobro znaš kakvo značenje u našem narodu i u šumi imaju vukovi i međedi. Vuk kaže da će za jednog vuka ili međeda pojesti sto janjadi. Tad misli na one što kolju janjad za kurban. Znači, neće pojest janjad nego njih. A onda mu malo rentabilnije bude da dobije para od onih tamo daleko pa kaže da oni što kolju janjad za kurban su njegova braća pa ih neće pobit. A vuk predstavlja i štiti i ovce što bleje i one što samo ble'nu i obične ljude koji ga ne slijede i vas dunjaluk na zemlji koju je on zapiš'o. Znaš kako ono cuke obilježe svoju zemlju, i kažu gdje god je njihova noga kročila i zapišala zemlju, to je njihov teritorij.

Haso ble'nu u Husu i reče: „Opet te ja ništa ne razumijem. Ako misliš na onog vučića što smo ga našli u šumi one večeri i doveli u grad, onda si se prevario jer on je, kažu, k'o janje. Nije on vuk nego janje. Bleji vazdan: -Blee, blee..."

A Huso će: "E moj Haso, vuk dlaku mijenja a ćud nikako. On će ti blejat i pjevat i svašta radit samo da je vuk neće priznat. Jer ako prizna da je vuk, mora priznat' i da je pokl'o i nedužne i nevine i to ti ode u nedogled.

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

PLANETA RADO BIH I RS

Ovo što ću vam ispričat', nemojte nikom kazat': jer što čo'jek vidi bolje da nekad ne vidi. A ima i ono što se zove zabranjene teme.

Bio ja na jednoj planeti, na koju bi svi rado, pa se zove planeta Rado BiH, a na njoj ima i jedna teritorija gdje se Rado radi ona vel'ka nužda pa se zove RS (rado srati). Nema ti to nikakve veze sa ovom našom planetom Zemljom. Na toj planeti Rado BiH sretnem ljude kako jedu paprike. Ja ih pitam jesu li to one ljute da i ja koju uzmem, a oni me pitaju:

„Jesi li ti lud ili ćorav?"

Pitam: „Zašto!?", a oni svi uglas kažu:

„Ovo je krompir!" I počnu da se međusobno karaju i žicaju

Ne znam ja je li one mene zezaju ili stvarno misle da sam ja lud pa kažem daj da probam i ja malo krompira. Uzmem ja malo, a odmah me zaboli stomak i dobijem, da izvineš, sraćku od ljute paprike.

Pitam ja njih: „Kako vaš želudac vari ove krompire?"

Oni me pogledaše, karnuše se i 'žicnuše' se i uglas odgovoriše:

„Mi smo iz Rs, to jest rado S... jer dobijemo sraćku i izbacimo ovo iz sebe. A pravo da ti kažem i pomaže nam da se igramo i učimo igru koju smo smislili sa našim i planetarnim vođama i posebno priznatim našim vođom što nas Milo Ševi i ovaj koji nas je ubijedio da je najbolja igra kad se Kara a mi se Džića.

Meni opet nije ništa jasno, a ne smijem ni da pitam pa se kvrčim i nešto mrmljam. Kad jedan će od njih:

„Šta se kvrčiš i šta mrmljaš?"

„Ma, ništa, 'nako. Razmišlja kako ste vi ovo sve stvorili. Ovako finu teritoriju."

Kad će ti jedan od njih, izgleda da je glavni:

„E, prijatelju, mnogo je umnih glava uložilo truda u ideju kako da se narod Kara i žica. Bilo je tu akademika, pa bolesnih profesora, pa onda svjetskih stručnjaka a sve je počelo sa paprikama. Svi oni su izučavali kako da posadi paprike da dobiješ krompir. Eh, vidiš to ti je sad uspjelo i taj naučni historijsko-povjesni projekat je uspio. Zato si ti mislio od krompira da je paprika. Tu su se angažovali i religijske vođe sa svojim abraka-dabraka čarolijama i nebeskim narodom što je sišo na zemlju. A pravo da ti rečem i drugi su prihvatili našu teoriju pa su tako terorisali u svom narodu. A ta terorija je bila pogodna za konstruktivnu konstitutivnost relativizirajućeg apstrahujućeg sustava duhovne retrogadnosti, pardon nije to nego retrospektive uh, ne mogu više. Jelde što sam pametan.

Ma sve ti ja skužim i zato su me izabrali da budem birani u tom sistemu, to jest da drugi stalno i mene demokratski biraju. Sistem nam pravo funkcioniše, pa ću i nacionalnu penziju skoro dobit, a kao izum dovodim onog Wilhema R. Onog što seks pretvara u struju. Mi seksamo narod, a sve svijetli. Ideja, ba, pravo dobra.

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

SUD

... Na osnovu paragrafa privida prava ostalih optužujem te... Jer kao što voda ne prelazi u smrznuto stanje bez hladnoće, niti led u vodu bez toplote, tako i rat ne prelazi u stanje mira bez suprotnog dejstva koje je stanje mira dovelo u stanje rata.

»U ime suda suda, u ime pasulja pasulja, u ime prava prava prava, što iz dosadašnjih formulacija proizlazi da se sudi u ime suda pasulja i pasuljskih prava, a na osnovu zakona moćnih, iz koga proizilazi paragraf privida prava ostalih, optužujemo te:

Tačka je dan, stav jedan.

Pasulj si nazvao grahom što je velika uvreda pasulja. Jer pasulj je pasulj i samo može biti pasulj. On kod nas izaziva tačno određena osjećanja i vezan je za nacionalne interese. I konotativno i denotativno značenje pasulja je pasulj i on je pasulj i ništa drugo nego pasulj.

Tačka jedan, stav dva.

Narušio si estetiku pasulja, gdje je lijepo što mi kažemo da je lijepo, odnosno za što mi stvorimo privid da je lijepo. Lijepo nema svrhu. Naš sistem je da je najljepši oblik pasuljasti i o tome ne može biti diskusije. Pasuljsati oblik je pojam lijepoga i neke Pitagorine teorije o krugu kao nečemu što je lijepo mi smo izbacili iz nastavnog programa. To narod mora da zaboravi i bavi se savremenosti.

Tačka jedan, stav tri.

Tvoje etičke teorije o moralu, o nužnosti da human cilj posjeduje humana sredstva su davno prevaziđene i strane našim normama. Mi smo humani i o tome nema diskusije, onako demokratski rečeno. O

tome se može pričati ali je preporučljivo šutjeti. Preporuka važi više nego zakon. Ona pomaže da se ne prekrši zakon.

Tačka jeda, stav četiri.

Tvoj pojam istine, koji remeti naš pojam istine koji se temelji na postavci da smo mi različiti i samim time i istina je različita, što će reći da istina ima mnogo, pa i previše, te tvoja istina kao još jedna više, nije potrebna. Osim toga, tvoja teorija o jednoj istini do koje dolazimo zajedno putem dijaloga ubija našu kreativnost. Sama tvoja formulacija da ti i mi ne posjedujemo istinu, nego istina posjeduje nas, a mi posjedujemo put do istine, stvara konfuziju u našem sistemu.

Tačka jedan, stav četiri, podstav jedan.

Tvoja predstava o našem društvu kao u vrijeme Erazma Rotterdamskog nije tačna, jer je velika vremenska razlika. Mi ne lažemo nego ne želimo da iznesemo svoje mišljenje te svoje bogato iskustvo tako jeftino prodamo. Laž je tekovina naše kulture i civilizacije. Stoga ona, to jest gospođa Laž, kao tekovina naše civilizacije ima svoje posebno mjesto u našoj kulturi. Mi nju zakonom štitimo kao naše kulturno dobro, odnosno, spomenik naše kulture.

Tačka jedan, stav četiri, podstav jedan, ispodstav jedan.

Naša civilizacija je zasnovana na principu dobročinjenja i pažljivosti kako ne bismo povrijedili drugoga. Iz tih razloga mi ne lažemo nego svakome kažemo da je pametan, dobar itd. Tvoja teorija da je to celofan u koji su umotane sve druge uvrede je proizvod tvoje mašte. Ovdje se kao olakšavajuća okolnost može uzeti tvoja ironična umobolnost, ali zbog sljedećeg paragrafa se ne uzima kao olakšavajuća okolnost.

Tačka svih tačaka, stavova, podstavova i ispodstavova.

Povrijedio si našu najveću vrijednost, novac, ne priznajući ga kao gospodara svih nas. Samim time izopćio si sebe iz naše zajednice koja je dužna da te i moralno i zakonski kazni bez uvažavanja bilo kakvih olakšavajućih okolnosti.

Na ovu presudu nema prava žalbe i tvoje riječi koje budu izrečene poslije ove žalbe nemaju nikakvu važnost ali mi, kao demokratičan sud, dozvoljavamo ti sada da kažeš šta misliš. Izvoli gospodine Ademe. Čuješ li samo kako ti kažem gospodine iako si izopčen iz naše zajednice. Zar to ne pokazuje svu dobrotu naše zajednice?«

Adem je ustao sa optuženičke stolice, naklonio se prema sudiji, a zatim porotnicima i počeo:

»Uvaženi sude. Prihvatam vaše dobročinstvo i iz tih razloga osjećam potrebu da nešto kažem. Čovjek je jedina životinja koja ima tu potrebu da iskaže svoj odnos prema svijetu koji ga okružuje. To ne znači da i životinja isto to ne čini, samo na drugi način. Lav ili tigar jedu zebru govoreći joj time da je ona rođena kako bi bila hrana njemu. Niti lav, niti tigar, niti zebra nemaju mogućnost da iskažu svoj odnos na drugi način. Sticajem okolnosti poslušao sam Diderota koji je pozvao studente umjetnosti da ostave dosadne profesore i njihove bljutave modele te da izađu na ulicu, u kafanu, vrt... Pozivanje na promatranje trenutka gdje su i priroda ljepote i ukus posmatrača izgrađivani iz beskrajnih i osjetljivih postupaka Prirode, stvorili su u meni odbojnost prema jednom od Kantovih sudova ukusa svrsishodnosti bez svrhe. To je Kantova paradoksalna fraza kojom želi da kaže da stvari koje nam se estetski sviđaju izgleda kao da su podešene prema našim potrebama i željama, a ipak nema razumne osnove za pretpostavku o postojanju neke svrhovite inteligencije koja bi proizvela taj predmet za njegovu prividnu svrhu. Za njega je ljepota apsulutna a ne upotrebna.

Možda sam bliži Ruskinovoj teoriji po kojoj je ljepota proporcionalna upotrebnoj koristi. Slažem se sa vama uvaženi sude da je čista ljepota u onome gdje ne vidimo nikakvu svrhu i upotrebu kao što je mislio Kant. Međutim, Kant dobro primjećuje da ne moramo biti botaničar da bi ocijenili ljepotu ruže te misli da bi se naučno znanje o funkcijama dijelova tijela suprostavilo čistom osjećanju ljepote. Shvatajući koliko bi bila rijetka ta njegova ljepota on dodaje jednu klasu pripojene ljepote.

Takvim naziva kuće, palate, crkve itd., koje posmatrajući, divljenje sklopu miješa sa sviješću o cilju kojem služe. Po njemu ljudi i žene mogu imati samo pripojenu ljepotu.

Poštovani sude.

Dozvolite mi da se vratim Diderotu koji kaže da priroda nikad ne griješi, sa čim se ne slažem. Baš u greškama prirode i jeste smisao umjetnosti.

Traganje za redom, skladom, harmnonijom čini mi se i jeste u greškama prirode. Za mene je rat prirodno stanje kao i mir. Prelazak iz jednog stanja u drugo moguć je samo uz pomoć neke treće aktivnosti. Jer kao što voda ne prelazi u smrznuto stanje bez hladnoće, niti led u vodu bez toplote, tako i rat ne prelazi u stanje mira bez suprotnog dejstva od onoga koje je stanje mira dovelo u stanje rata.

Velepoštovani sude.

Jeretičnost moga mišljenja ne počinje sa ovima, nego davno ranije. Još sa antičkim filozofima. Od Heraklita naučih da:

Pjesnik griješi kada kaže da nestanu svađe između bogova i ljudi. Jer ne bi bilo sklada da nema visokog i niskog, ne bi blio živih bića da nema suprotnosti ženskog i muškog.

Slavni sude!

Od davnih vremena se svađaju pjesnici i filozofi o tome ko je vlasnik vrela mudrosti. Ne želeći da povrijedim ni jedne ni druge, pih vodu sa oba vrela, te se savjetovah i sa jednim i sa drugim tragajući za vrelom mudrosti. Vrelo mudrosti nađoh…
Kada dođoh na vrelo: Slavni sude! Slavni sude!«

Vikao je Adem budeći se u postelji. Pogledao je prema sredini sobe i vidio sto iza koga je stajala prazna stolica.

Pored njega sa desne strane stajale su poredane ostale
stolice. Soba je izgledala kao sudnica u snu. Adem ustade i lagano prošeta sobom. Kroz glavu mu je zujao vjetar koji je napolju silno puhao. Vanjski vjetar ulazio je kroz ključaonicu i fijukao.

Adem nije znao da li je to sve san ili stvarnost. Počeo je da se štipa za obraz kako bih se uvjerio da je to stvarnost. Shvatio je da sada ne sanja ali mu još uvijek nije bilo jasno da li je sanjao suđenje. Vjetar je i dalje silno duvao. Udarao je u vrata i prozore pokazujući svoju snagu.

U jednom momentu snaga vjetra ostavi stan bez vrata i prozora i vjetar ovlada sobom. Uzeo je u zagrljaj Adema odlepršavši ga napolje gdje su munje svojim sijevanjem davale mu mogućnost da povremeno vidi gdje se nalazi.

Ali Faruk Biser
ČOVJEK KOJI
JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

O UMJETNOSTI

Bio sam u velikoj dilemi da li da ovaj tekst priložim ovoj knjizi ali sam ipak odlučio da to uradim. Razlog je neophodnosti podvlačenja i isticanja ludila i smrada u kojem se nalazimo, ne samo mi na Balkanu nego i svijet. Zlo kruži svijetom i postaje kao normalna pojava. Ratovi, mržnja, strah itd.

Umjetnost je umijeće osvajanja prostora slobode. Umjetnik promišlja stvarnost i traga za rješenjima. On nema rješenja ali kroz proces stvaranja on promišljajući stvarnost traga za smislom života koji je izgubljen u materijalnoj stvarnosti i nametnutim gotovim rješenjiema. Njemu nije ništa sveto da ne može ustupiti mjesto boljem i ljepšem životu.

Kao intelektualac on osvaja polje slobode cinično posmatrajući svjet u kojem je bitno ko je nešto rekao a ne šta je rekao. „Duboka misao" koju je izrekao naš vođa: „Gdje god se okreneš, dupe ti je pozadi", on promišlja na svoj način. Njega ne zanima ko je taj veliki vođa nego zašto je priroda konstruisala čovjeka da svi smradovi i prljavština izlaze sa zadnje strane njega. Jer da su smradovi ispred, ne bi nikada bilo napretka. Ali, historija se ponekad poigra sa čovjekom pa smradovi, koje on pokušava baciti iza sebe, budu ispred njega i svugdje oko njega. Tada on traga kako se osloboditi tih smradova i staviti ih na svoje mjesto.

A smrad, ili ti neugodni mirisi i zvukovi koji izlaze iz debelog crijeva kao gotov proizvod, nastali su kao posljedica posmatranja gotovih rješenja. Tako se čovjek utapa u taj smrad ako nije sposoban promišljati.

Kada promišljaš o tim rješenjima shvatiš da ono što nije potrebno čovjeku i što organizam ne podnosi izlazi na zadnji dio njegovoga tjela. Ali to su proizvodi koji su nastali nakon varenja organizma i

procesa u kome je tjelo uzelo ono što je potrebno i zadržalo za sebe, kako bi normalno funkcionisalo.

Bolest nastaje kada organizam prisiljavate da zadrži i ono što je štetno po njega. I tako pojedini organi postepeno ne obavljaju u potpunosti svoju funksciju, a u situaciji nužde ili nedostatka morala i savjesti, prisiljeni su da stvaraju privid dobrog funkcoionisanja uzimajući i neke vještačke i nepotrebne materije. Od tih stvari koje zdrav organizam ne može da svari nastaju patološki tipov koji znaju da svojom influensom zaraze čitav kolektivitet.

Pustimo sada ta razmišljanja i vratimo se formi u koju umjetnik pokušava staviti svoja traganja. I za formom umjetnik traga ne privatajući gotova rješenja. Sartr ili pak neko drugi mu je možda blizak ali pokušava da ga zaboravi. Njega opterećuje jučerašnji događaj i susret u jednoj kulturnoj instituciji.

Da kulturna institucija. Smrzavao sam se hodajući pola sata do kulturne institucije u Norveškoj i sjetio se kako je jednog umjetnika iz opkoljenog Lenjingrada, za vrijeme II svjetskog rata. Taj umjetni je bio pozvan od strane partijskih i birokratskih struktura da dođe do njih. Kada je stigao tamo, hodajući pola dana jer se sporo kretao zbog iscrpljenosti, rekli su mu da kao umjetnik treba da ovjekovječi ova stradanja i da svojim radom stimuliše narod na borbu. Drugu polovinu dana je iskoristio da se vrati i razmišlja o tome zašto mu birokrate nisu ponudile da nešto pojede. Naime, tada se u Lenjingradu dobijalo samo 50 grama hljeba na dan zbog neimaštine koju je uzrokovala opsada.

Ja sam u ovih pola sata ramišljao o razlozima zašto se birokratija ponijela tako prema njemu. Jedan bi razlog mogao biti da pokažu kako i oni, onako ugojeni i debeli nemaju hrane. Drugi je razlog, možda, da bi mu pokazali ko gdje pripada i istakli svoju vlast. Treća vjerovatnoća je nedostatak empatije itd. Razmišljanja su slijedila jedna za drugim a onda kao udarac zaključak. Taj birokrata se ne

pominje izuzev sam da je bila žena. Ne znam zašto se navodi da je žena. Možda zato što u patrijarhalnim kulturama sa prostora iz kojih dolazim, za ženu se kaže žena a za supruga čovjek. Kao da žena nije čovjek. Ali tu distancu upravo kroz ove pojmove koriste patrijaharhalne sredine želeći da ženu ponize. Umjetnik je postao slavan i onome što je uradio se odaje priznanje i historijski nije zaboravljen.

Sa tim razmišljanjima stigoh do konture ili kulture, odnosno kancelarije kulturne institucije. Prvo na ulazu odmah rekoh da mi je hladno a domaćin se nasmija.

„Pa zar nije i suviše toplo."'Pa jeste, ovdje sa visokih spratova i zatvorenih prostorija svijet izgleda mnogo topliji. Ali, tamo vani, mnog je hladnije.", odgovorih.

Priču nastavismo o meni kao komplikovanom tipu koji filozofira i galami. Pokušao sam da mu objasnim da je filozofija ljubav prema razmišljanju i da je to jedna od ljudskih osobina koja ga razlikuje od životinje, da moja komplikovanost jeste u jednostavnosti i traženju rješenja, da sam galamdžija samo zato što tražim da se poštuje ustav i zakon itd. Počeo je da mi objašnjava da ja ne trebam da tražim rješenja jer ih oni već imaju, da je sve relativno itd.

Odgovorio sam mu da je možda relativno da sam ja sada i ovdje, ili možda nisam, ali nije relativno da sam ispustio vazduh i da će ubrzo da se čuje smrad. On je odmah potrčao da otvori prozor, a ja sam ga zamolio da ne puštamo smrad napolje jer je napolju i suviše mnogo smrada a ovdje toplo: „Uostalom hladnoća će nam ući. Zato je bolje da koristiš onaj sprej kojim zamirišete sve okolo pa se smrad ne osjeti. Jeda pisac je rekao da u gomili smrdi ali je toplo."

Reče mi da sam lud a ja mu odgovorih da je sve relativno. Pitah: „Sjeća li se one priče o mišu koji je došao da ga pregleda mačak. Kad

ga je mačak pregledao, rekao je: „Sa moje tačke gledišta nije ti ništa.To kaza pa ga smaza. Njam,njam!"

E vidiš, tada nastavih: „Sa moje tačke gledišta ja nisam lud. Ludo je društvo. A u ludom društvu normalan čovjek je lud. Nasuprot tome, u normalnom društvu lud čovjek je lud. Dakle, sve kao što kažeš je relativno. Samo je jedno sigurno: da si ti na spratu a ja u prizemlju. Jer, u prizemlju i na ulici i ako nisi lud, ubrzo poludiš. Šanse da ostaneš normalan su male, jedino ako si sposoban da hodaš zatvorenih očiju. Kao slijepac možeš da uspiješ da ne poludiš.

MEDIOKRITERIJA

Mediji mu mozak pune
A on radi što mu du'ne
Pa kriterij sebi stavi
Mediji da se slavi.
Tako mu sad vječno biva
Da slobodu svoju sniva,
Kriterij mu medijska odaja
Pa dva pojma on sad spaja
I sebe kao mediokritet
Oglašava.

LJUBITELJI LIKA I DJELA

Ljubitelji lika i djela
Našega umjetnika
Prije nego pređemo na jela
Pardon djela,
Mi mu se klanjamo
Usput dio svog mozga
Onaj koji razmišlja mi mu poklanjamo
Jer uz njega mi smo veliki
I razmišljat' ne bi trebali
Jedinu zvrčku nam oni prave
Koji jednu izreku slave:
„Ništa nije sveto da ne može ustupiti mjesto
Ljepšem i boljem."

Esad Bajtal

R E C E N Z I J A

Kao verbalna karikatura koja naglašava neljudsku, iščašenu stvarnost, i društvenu izopačenost, satira Alija Faruka Bisera, katoptrički, pelinovski gorkim odsjajem, isijava specifičnu viziju jednog društva u njegovoj moralnoj posrnulosti, iracionalno-patološkoj nekredibilnosti i ljudskoj neprihvatljivosti.

Zajedljiva metafora iz naslova ove satirične zbirke, o čovjeku „koji je ujeo psa", samo je logički izraz one autorske jetkosti, koja se obračunava sa oholim besmislom naše iščašene stvarnosti, dok je očitava ogledalskom logikom sveprisutne životne izopačenosti. Jer, u ogledalski tačnoj slici svijeta, sve je doslovno isto, samo - naopako postavljeno - lijevo je desno, a desno je lijevo. U društvenoj optici te ogledalski obrnute logike i egosom zaošijane isključivosti, o kojoj satira ne želi da šuti, red i nered; dobro i zlo; moral i nemoral; ljudskost i neljudskost; lijepo i ružno - na cinično posuvraćenoj ljestvici socijalnih vrijednosti - automatski mijenjaju svoja mjesta.

Dakle, samo je nemoral moralan; laž neupitna istina, a zlo jedino dobro. I, naravno, da, u uzročno-posljedičnom smislu tako iščašene i nametnute društvene logike - nije pametno biti pametan ni kritički istinoljubiv. Stoga je, kako to čitamo na ovim stranicama, ekskluzivno pravo na istinu dato još samo dvorskim ludama. Jer, stvarne lude, one koje su se domogle vlasti i društvene moći, podnose mirno samo tu vrstu ludačke kritike i bezopasne konkurencije.

Uzdrman sveopštim besmislom životne svakodnevnice, i inercijom neupitno ustaljenih važenja i značenja, autor instrumentalizuje i spisateljski promoviše neskriveno ruganje i sprdnju, kao jedino smislen odgovor kojim nam durbinski primiče i razgolićuje praksu enormne društvene, moralne i ljudske izopačenosti našeg vremena.

U metaforički ciničnoj ravni tog uvida, kmetska poslušnost, konformizam i slijepa nekritičnost, porađaju ironički uspio fantazam ljudi koji hodaju sa dvije, a žive i rade bez ijedne glave.

Time se, domicilno čitana, jedna od satirčnih priča ovdje, asocijativno prigodno, primiče na dohvat aktualne državne b-h-s troglavosti i njene iskustveno porazne nesposobnosti odlučivanja, uzajamnog razumijevanja, logičkog sporazumijevanja i, konačno - samorazumijevanja porazne društvene patologije koju svojim djelovanjem nužno proizvodi.

Samo tako mogući su i oni naizvrat obučeni građani („sako navukli kao hlače, a hlače kao sako"), koji, logikom sveopšte društvene naopakosti, u ljekarskoj ordinaciji zatiču pacijenta kojeg, umjesto ljekar, liječi VKV automehaničar, dok na izborima, shodno prethodnom paradoksu, „za glavnog babu", pobjeđuje - vodoinstalater. I ne samo to.

Svijet apsurda poprima dodatno apokaliptočne vizije one životne sveobuhvatnosti u kojoj se: išamarani izvinjavaju svojim šamarateljima; žrtve svojim zločincima; a sin, se, do pobožnosti marljivo, izvinjava i pravda koljaču svojih roditelja ... Ukratko, iz reda u red, iz priče u priču, autor ove satirične zbirke, pokušava samo jedno - „ubiti glupost u letu", što je, po nekim mišljenjima, jedini i temeljni i cilj svake satire.

Stoga, shodno iracionalnoj, etički falsifikovanoj realnosti u kojoj živimo (kako našoj, ovdašnjoj, tako i onoj planetarnoj), valja nam, juvenalovski kličući, glasno i jasno podržati autora: difficile est saturam non scribere (teško je ne pisati satiru). Tim prije što su nered, prljavština i nečist - svud oko nas - dosegli fantomske razmjere jezički neizrecivog fenomena, te, stoga, spadaju još samo u nadležnost ježevske, bodljikavo opominjuće i jedino preostale satirične naracije.

Sutješčica, novembra 2018.

RECENZIJA

PRIČE ISPUNJENE "OLOVNIM DUHOM"

Iako je autor u svom osnovnom polazištu "potrefio" tj. dobro žanrovski označio književnu vrstu za kojom je posegnuo, kao satiru (iz više razloga najriskantniji književni oblik), jer "ubija glupost", on, u svojem rukopisu pod naslovom "Satire", slobodnoj igri dosjetljivih opservacija vidi i društvene, političke i moralne deformacije i poroke, te je blizak i humoreski, parodiji, burleski ili pak travestiji.

Dakle, njegove ujedljive priče, u ime grotesknog, sarkastičnog i apsurdnog, izvrgavaju ruglu gorka saznanja o životu. Ponekad je riječ o crnom humoru, o svemu onome što narušava prirodne životne sokove. Naime, konvencionalno uvijek dolazi u sukob s prirodnim kao ekscentrično hladan nadrealni tuš (priča: "Naopaki grad").

Ako je riječ o humoru tada nam priče podižu raspoloženje u spoznavanju ljudi koji nas uveseljavaju svojom nesavršenošću i tad je autor posve nezlobiv, pogotovo kad se služi bosanskim žargonizmima ili narodskim govorom. Humoristično je i to što duhovite "nastranosti" uz fiziološku imaju i psihološku podlogu i do nas dopiru kao optimističan smijeh kroz suze.

Tragični sarkazam svakako podsjeća na ruskog nadrealnog satiričara Danila Harmsa, a sveprisutni apsurdizam na slavnog Eugenea Ionesca koji nam je otkrivao neke osnovne tjeskobe koje muče sve ljude. Stoga će satirične karakteristike zaista biti dominantne jer Ali Faruk Biser u svojim kratkim pripovjednim "biserima" uspijeva provući i neku etičku normu ne bi li je suprotstavio degradiranom svijetu.

Njegovo nevino "cerekanje" uvažava principe razbora, pa i kada neskriveno personificira ili hiperbolizira ljude, stvari (cipele koje pjevaju) i događaje. Autor želi da poroci budu vidljivi i kroz dijalog

koji također jetko otkriva mnoga zala društva (priča: "Džemokratija" i "'Čovjek koji je ujeo psa"). Ove su priče ispunjene "olujnim duhom" i vrckavošću koja ponekad blagonaklono otkriva sramotnu energiju društva i međusobnih odnosa.

Sead Begović

Bilješka o piscu:

ALI BISER FARUK

ALI BISER FARUK je rođen 15. 11. 1956. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Doboju. Opštu i komparativnu književnost diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Studirao je glumu na Akademiji scenskih umjetnosti u Sarajevu godinu dana u klasi Kaće Dorić.

Na interdisciplinarnom postdiplomskom studiju Političkih nauka u Sarajevu položio ispite i uradio magistarski rad, ali do odbrane nikada nije došlo.

Radio je u Amaterskom pozorištu u Doboju i Amaterskom pozorištu „Ivo Lola Ribar" Sarajevo. U Književnoj omladini je bio predsjednik KO Doboj i član Predsjedništva KO BiH.

Objavljivao književne radove u časopisima i novinama i radove o kulturnoj istoriji regije Doboj. Rat provodi u Bosni i Hercegovini gdje u listu „Gradina" objavljuje ratne satrire.

Objavio knjige: „Slike Bosne" 1994., „Grlice nad minskim poljem" 1995. (prijevod na norveški), „Fredsdraper" (Kapi mira) na norveškom 1997., „Oni ne pucaju na nas" 1999., „Mistična riječ domovina", 2009., „Pletenica od 200 čestitki" 2011. „Oteta prošlost 2014.

U Norveškoj piše i režija dvije dvojezične predstave (bosanski-norveški): „Mir nemira - Ufredens fred" i „Ko si ti? - Hvem er du?"

Zastupljen u „Druga svjetlost" 1983. (Zbirka radova članova Književnog kluba „Ivo Andrić" Doboj) i „Pjeva krvava Bosna" 1994. „Čekaonica za snove" .... „Preživjele riječi" 2018.

Zastupljen je i u stručnim radovima iz istorije i kulture u knjizi „Doboj u dvadesetom stoljeću" 2008.

Kontakt:

e-mail: rolig.havet@hotmail.com

Sadržaj:

Ali Faruk Biser

ČOVJEK KOJI JE UJEO PSA

(Katoptrika) satira

Naklada

Nenad Grbac

Srednjaci 22, Zagreb
Mob: **095/853-03-40**
E-mail: digitalne.knjige@gmail.com

Urednik:

Nenad Grbac

Biser, Ali Faruk

ČOVJEK KOJI JE UJEO PSA
(Katoptrika) satira

www.digitalne-knjige.com

ISBN 978-953-354-167-9

ALI BISER FARUK je rođen 15. 11. 1956. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Doboju. Opštu i komparativnu književnost diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Studirao je glumu na Akademiji scenskih umjetnosti u Sarajevu godinu dana u klasi Kaće Dorić. Na interdisciplinarnom postdiplomskom studiju Političkih nauka u Sarajevu položio ispite i uradio magistarski rad, ali do odbrane nikada nije došlo.

Radio je u Amaterskom pozorištu u Doboju i Amaterskom pozorištu „Ivo Lola Ribar“ Sarajevo. U Književnoj omladini je bio predsjednik KO Doboj i član Predsjedništva KO BiH. Objavljivao književne radove u časopisima i novinama i radove o kulturnoj istoriji regije Doboj. Rat provodi u Bosni i Hercegovini gdje u listu „Gradina“ objavljuje ratne satrire.

Čovjek je bez države ali ima dvije zemlje, BiH i Norvešku. Trenutno živi u Norveškoj

www.digitalne-knjige.com